

LUNDS
UNIVERSITET

Privat resurs eller offentlig verksamhet?

En rättssociologisk studie om bevakningsbranschens framväxt

Av: Jonathan Rydberg, Eskil Sourander & Andy Tu

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)
Vårterminen 2021

Handledare: John Woodlock

Examinator: Johan Rosquist

Abstract

This paper examines the different attitudes that the police and private security officers in Sweden have towards a proposed change of legislation, recommended by The Swedish Police Authority. This proposal suggests that some functions and powers of the police would instead be given to the private security guard employed in the private security sector. It also examines the collaboration between the public policing agency and the private security industry in Sweden, framed here in this thesis as *plural policing*. Robert K. Merton's theory of *manifest* and *latent functions* and *dysfunctions* was applied to situate and theoretically frame the results. *Plural policing* was found to be a prominent and expanding phenomena in Sweden. Generally, most of the interviewed police and security personnel demonstrated positive attitudes toward the proposed change of legislation, if handled correctly. Currently, the education and admission requirements for the private security personnel were not perceived to have a high enough standard, for the proposed new functions of the private security personnel. Instead, both professions indicated that the system needs to improve the way in which private security personnel are hired and educated. It was also found that some powers that private security personnel (Swedish: *väktare*) have, are not thought to be sufficient for these professionals to be able to serve the purposes expected of them. Instead, the study presented here shows that these security guards occasionally rely on citizen's lack of knowledge of the law in order to exercise those powers which, they are not otherwise eligible for.

Keywords: dysfunctions, functions, plural policing, private security, public police

Antal ord: 16 753

Förord

Att skriva en kandidatuppsats under en pandemi har inte varit en dans på rosor men efter tio veckors intensivt skrivande är vi själva väldigt nöjda med slutresultatet. Vi vill därför tacka alla som har varit med och gjort detta möjligt. Vi vill rikta ett stort tack till alla som deltagit i intervjuerna, som har gett oss ett relevant material att jobba med, och som gett oss stor insikt på området. Vi vill också tacka Discord och Zoom, som har gett oss möjligheten att skriva tillsammans utan både munskydd och smittorisk.

Men framför allt vill vi rikta ett varmt tack till vår handledare John Woodlock, som har gett oss ovärderlig hjälp i form av *“golden nuggets”* och *“monkey moments”* under processens gång.

Vi hoppas att denna kandidatuppsats bidrar till en bättre förståelse för området. Förhoppningsvis kan uppsatsen öppna fler ögon för bevakningsbranschen i Sverige som forskningsområde.

Lund, juni 2021

Andy, Eskil och Jonathan

Lista med förkortningar

AB	Aktiebolag
ABAB	Allmänna Bevakningsaktiebolaget
BrB	Brottsbalken
Brå	Brottsförebyggande rådet
CoESS	Confederation of European Security Services
EU	Europeiska unionen
FAP	Föreskrifter och Allmänna Råd för Polisväsendet
IPRED	Intellectual Property Rights Enforcement
Kap.	Kapitel
LOB	Lagen om omhändertagande av berusade personer m.m.
LOV	Lagen om ordningsvakter
OV	Ordningsvakt
P	Polis
PMFS	Polismyndighetens Författningssamling
Prop.	Proposition
RPSFS	Rikspolisstyrelsens Författningssamling
SFS	Svensk Författarsamling
SOU	Statens Offentliga Utredningar
V	Väktare
VD	Verkställande direktör
VPN	Virtual private network

Innehållsförteckning

1	Inledning	7
1.1	Bakgrund	7
1.2	Problemformulering	8
1.3	Rättssociologisk relevans	9
1.4	Syfte och frågeställningar	9
1.5	Avgränsningar	10
1.6	Fortsatt framställning	11
2	Tidigare forskning	12
2.1	Plural policing	12
2.2	Plural policing i praktiken	14
2.2.1	Det preventiva arbetet	15
2.2.2	Ekonomisk- samt klientinriktad.....	17
2.3	Sammanfattning av tidigare forskning.....	18
3	Rättslig bakgrund.....	20
3.1	Lagstiftningen i Sverige	20
3.2	Skillnaden mellan väktare och ordningsvakter	22
3.3	Utbildning	23
4	Policys	24
4.1	Securitas	24
4.2	Avarn.....	24
4.3	Polismyndigheten	25
4.4	Sammanställning av policys.....	25
5	Teoretiskt ramverk	26
5.1	Manifesta och latenta funktioner	26
5.2	Tidigare tillämpning	27
5.3	Sammanställning av tidigare tillämpning.....	28
5.4	Studiens tillämpning av teorin.....	28
6	Material och metod	30
6.1	Tillvägagångssätt	30
6.2	Urval.....	32
6.3	Urvalsresultat.....	32
6.4	Reliabilitet och validitet	34

6.5	Etiska överväganden	34
7	Resultat och analys.....	36
7.1	Befogenhet.....	36
7.1.1	Resultat	36
7.1.2	Analys.....	39
7.2	Utbildning	41
7.2.1	Resultat	41
7.2.2	Analys.....	44
7.3	Förhållandet och samverkan mellan bevakningspersonalen och polisen.....	46
7.3.1	Resultat	46
7.3.2	Analys.....	51
8	Diskussion och slutsatser	56
9	Källförteckning	60
9.1	Böcker.....	60
9.2	Vetenskapliga artiklar	61
9.3	Myndighetsföreskrifter.....	64
9.4	Rapporter	65
9.5	Elektroniska källor	66
10	Bilagor	68
10.1	Bilaga 1	68
10.2	Bilaga 2	70
10.3	Bilaga 3	73

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Internationellt har det sedan 1950-talet skett en "tyst revolution" inom det polisiära området (Shearing & Stenning 1981, s. 193). Definitionen om vad begreppet polisarbete åsyftar har förändrats drastiskt med introduktionen och utvidgandet av den privata säkerhetsbranschen (Bradley & Sedgwick 2009, s. 468; Berg 2004, s. 105; Shearing & Stenning 1981, s. 194). I "den nya strukturen av polisarbetet" finns numera privata säkerhetsföretag (Bradley & Sedgwick 2009, s. 468) och förändringen beskrivs som en pluralisering av polisarbetet, som tidigare legat under det statliga monopolet (Bayley & Shearing 1996, ss. 585-588; Berg 2004 ss. 105-106; Bradley & Sedgwick 2009, s. 485). Bakgrunden till denna tillväxt beror på: (1) den ökade mängden brott i samhället (Prenzler & Sarre 2012, s. 150), (2) påverkan av en ekonomisk rationalitet och (3) inflytandet från nyliberalismen på samhället (Bradley & Sedgwick 2009, ss. 478-480; Prenzler & Sarre 2012, s. 150). Inflytandet som nyliberalismen har haft på säkerhetsområdet var att den ifrågasatte välfärdsstatens monopol att säkerställa medborgarnas trygghet och istället förespråkade nyliberalismen en friare marknad (Zedner 2009, ss. 89-96). På grund av att marknaden har öppnats upp har privata vinstdrivande säkerhetsföretag som tar betalt för sina tjänster vuxit sig större (Newburn 2001, s. 844), vilket kan ses som problematiskt i länder där den statliga poliskåren inte räcker till (Berg 2004, s. 116). Lagarna som har stiftats för att reglera dessa säkerhetsföretag är komplexa, vilket medför en risk för rättsliga gråzoner (Berndtsson 2014, ss. 547-548). Detta ökar risken för misskötsel genom exempelvis maktmissbruk (Lofstrand, Loftus & Loader 2018, s. 970; Newburn 2001, s. 845).

I dagens samhälle fortsätter den privata säkerhetsbranschen att växa. Antalet säkerhetsvakter har i flera länder överstigit den statliga poliskåren (se Bradley & Sedgwick 2009, s. 477; CoESS 2013; Kole 2017, s. 20; Zedner 2009, s. 90). Sverige är ett av dessa länder och antalet privata säkerhetsföretag i Sverige har vuxit från 100 till 788 mellan åren 1990-2009 (Berndtsson & Stern 2013, s. 64). Bevakningsföretagen i Sverige fick i början av 1900-talet och i mitten av 1950-talet kritik, eftersom dessa privata bevakningsföretag hade tillträde till känsliga platser och känslig information. Resultatet blev att det statliga företaget Allmänna Bevakningsaktiebolaget (ABAB) grundades 1964. ABAB blev det enda bevakningsföretaget som fick utföra särskilda typer av

bevakningssysslor. Securitas, som är ett svenskt multinationellt säkerhetsföretag, kritiserade ABAB:s monopol och hävdade att fri konkurrens måste få råda på hela marknaden. Detta resulterade i att "monopol-lagen" hävdades och privata aktörer släpptes in på marknaden. ABAB såldes 1992 (ibid.) och ägs idag av Avarn Security AB. Sedan ABAB:s monopol upplösning har privata säkerhetsvakter i Sverige fått fler polisiära uppgifter, vilket förklaras bland annat genom att polisens resurser inte räcker till för att skapa trygghet i samhället (Löfstrand 2019).

1.2 Problemformulering

Problematiken i Sverige är främst grundad i debatten som sker mellan Polismyndigheten och Polisförbundet. Polismyndigheten gick okritiskt ut med en rapport med en önskan om att vilja avyttra fler polisiära befogenheter till bevakningsbranschen (Polismyndigheten 2019, ss. 16-17). I rapporten fanns bland annat lagförslag om att ordningsvakter skulle kunna få transportera omhändertagna personer till närmsta polisstation, att ordningsvakter ska få förstöra alkohol samt att ordningsvakter ska kunna "identifiera personer vid brott av enklare beskaffenhet". Polismyndigheten menar att detta kommer frigöra mycket av polisens redan hårt belastade resurser, och ordningsvakterna behöver därmed inte sitta i en vaktlokal under längre perioder i väntan på polis (ibid.). Polisförbundet, som är fackförbundet för nästintill samtliga poliser (Thelin 2016), ifrågasatte dock avyttringen av våldsmonopolet och diskuterade gränsen mellan ekonomisk rationalitet och legalitet, som de menade att denna fråga handlade om. Polisförbundet skrev att det är ett "politiskt och polisiärt misslyckande" att kommuner hyrde in ordningsvakter för att patrullera på gator och torg (Löfstrand 2019, s. 7). Våldsmonopolet bör tillhöra så få som möjligt uttalade Polisförbundet sig om i Polistidningen (2007), och påpekade att rättssäkerheten står i centrum gällande denna fråga (Löfstrand 2019, s. 7). I en intervju med ett svenskt säkerhetsföretag menade VD:n att Polismyndigheten samt yrkesverksamma poliser ser säkerhetsföretag som en konkurrent (Löfstrand 2019, ss. 7-8). Forskning visar också en tendens att poliser ser ner på den privata säkerhetsbranschen (Prenzler & Sarre 2012, s. 151), vilket beror på intressekonflikter över vem som ska göra vad (Shearing & Stenning 1981, ss. 219-226).

Intressekonflikten över vem som ska göra vad i Sverige, vilket yttrar sig i spänningen mellan Polisförbundet och Polismyndigheten, är vad denna studie utgår ifrån.

Polismyndigheten valde, trots ett kritiskt Polisförbund, att föreslå lagförändringar som skulle ge bevakningsbranschen fler traditionellt polisiära uppgifter och befogenheter, vilket studien kommer titta närmare på. Problematiken som Polisförbundet, men även tidigare forskning berör, är gränsen mellan ekonomisk rationalitet (som innefattar resurser) och legalitet samt de negativa konsekvenser som kan uppstå med en utökad privat säkerhetsbransch. I den tidigare forskningen på området finns det tre faktorer som ytterligare gör problemet relevant idag: (1) forskningen som berör en svensk kontext på området är minimal, (2) forskningen har visat spänningar mellan polisen och privata säkerhetsföretag och slutligen (3) har forskningen främst en inriktning på polisens, och inte bevakningspersonalens, attityder gentemot utvecklingen.

1.3 Rättssociologisk relevans

I enkla termer är rättssociologin samverkan och sambandet mellan "rätten" och "samhället". Ämnet har ett utifrånsperspektiv på rätten (till skillnad från rättsdogmatiken som har ett inifrånsperspektiv) och studerar bland annat vart rätten är på väg någonstans samt hur människor uppfattar rättsregler och dess effekter på samhället (Baier, Svensson & Nafstad 2018 ss. 9-10; Banakar 2020, ss. 31-32). I denna studie är dessa aspekter som kommer att belysas, då polisen och bevakningspersonal utgår från rätten och applicerar den dagligen ute i samhället med likartade mål: att skapa trygghet. Studien kommer att titta på polisens och bevakningspersonalens attityder, normer och uppfattningar gentemot den nuvarande lagstiftningen rörande bevakningsbranschen, men även hur de förhåller sig till den utökade lagstiftningen som Polismyndigheten (2019) föreslog.

Inom rättssociologisk forskning är det vanligt med både top-down och bottom-up studier. Denna studie kommer att vara en bottom-up studie, vilket är ett perspektiv som tittar på hur rätten uppfattas hos individer och hur rätten används i vardagen (Banakar 2020, s. 33).

1.4 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att få en ökad förståelse om vad poliser och bevakningspersonal anser om att polisiära arbetsuppgifter och befogenheter avyttras till privata bevakningsföretag. Studien kommer genom ett rättssociologiskt perspektiv analysera

spänningar och problem som framkommer. Syftet uppnås genom att besvara frågeställningarna:

- Vad anser poliser och bevakningspersonal om att fler traditionellt polisiära uppgifter avyttras till bevakningsbranschen i Sverige?
- Hur anser poliser och bevakningspersonal att samverkan fungerar mellan de två?

1.5 Avgränsningar

I detta arbete likställs "bevakningsbranschen" med den engelska benämningen av "*private security*", som är framträdande i forskningsfälten *security-* och *policing studies*. Inom dessa två forskningsfält är *plural policing* ett centralt begrepp. Bevakningsbranschen är en del av den privata säkerhetsbranschen i Sverige. I Föreskrifter och Allmänna Råd för Polisväsendet (FAP) 579-2 definieras *bevakning* som "kontroll, övervakning eller tillsyn" med syftet att förhindra brand, brottsliga angrepp och olyckor genom exempelvis väktare och ordningsvakter i utbyte mot betalning (RPSFS 2012:18). I studien kommer avgränsning göras till ronderande väktare och ordningsvakter, med anledning att deras arbete sker mycket i det offentliga och liknar den patrullering som utförs av poliser i yttre tjänst. Lagförslagen som Polismyndigheten (2019) föreslog, och som mycket av den tidigare forskningen handlar om, berör främst säkerhetspersonal i yttre tjänst.

I studien berörs Securitas AB och Avarn Security AB:s företagspolicys samt Polismyndighetens policy. Anledning till att Securitas AB och Avarn Security AB har valts beror på att: (1) de har en väldokumenterad policy för personal i yttre tjänst, (2) det är de två största bevakningsföretagen i Sverige, när det gäller exempelvis omsättning och personalstyrka och (3) företagen har varit väletablerade i Sverige under en lång tid. Avarn Security AB äger ABAB, medan Securitas existerade under ABAB:s tid och kritiserade "monopol-lagen". Med bakgrund av företagets långvarighet, så går det att anta att dessa företag har en stor inverkan på standarden bevakningspersonalen lever upp till.

I den rättsliga bakgrunden kommer enbart relevanta lagar att tas med, vilket är en bedömning vi har gjort. Bevakningslagar, som det informellt heter, är nämligen en uppsjö av olika lagar som inte är specifikt riktade åt just bevakningsbranschen men som används av bevakningsbranschen. Envarsrätten (nödvarn) och lagar kring hur

flygplatser ska skötas är sådana exempel. Då denna studie har fokus på den svenska kontexten och att lagstiftning som reglerar bevakningsbranschen till största del ligger på nationell nivå, kommer detta arbete att lägga mindre vikt vid de EU-lagar som påverkar området, och ha större fokus kring den svenska lagstiftningen.

1.6 Fortsatt framställning

Uppsatsen inleds med att beskriva bakgrunden om privata säkerhetsföretag både internationellt och i Sverige. Problemformuleringen lyfter sedan fram den aktuella debatten på området. Presentation av syfte och frågeställningar kommer därefter. Sedan kommer tidigare forskning på området som berör olika former av spänningar mellan polisen och den privata säkerhetsbranschen. Vidare tas rättslig bakgrund upp vilket berör lagar som bevakningsföretag och bevakningspersonal förhåller sig till. Efteråt kommer ett avsnitt om policys och sedan ett avsnitt om vårt teoretiska ramverk. Fortsättningsvis om hur materialet har anskaffats samt metodbeskrivning. I nästföljande avsnitt kommer resultat och analys redovisas under samma rubrik, med anledning av att denna studie har en kvalitativ tematisk innehållsanalys, vilket tydliggör sammanställningen av resultaten och analysen (Åkerlund 2017, s. 31). Resultat och analys kommer vara tydligt separerade i olika rubriker så att de inte går att förväxla med varandra. Slutligen presenteras diskussionen och slutsatserna.

2 Tidigare forskning

I litteraturöversikten har litteratur identifierats som berör den privata säkerhetsbranschens tillväxt, inflytande på säkerhetsområdet och förskjutningen av polisiära uppgifter till den privata sektorn. Studiet om den privata säkerhetsbranschen och dess roll i säkerhetsfrågor har blivit allt mer framträdande inom kriminologi och sociologi. Fortsättningsvis har diskussionen kring den privata säkerhetsbranschen varit föremål i studieområden såsom: *police-/ policing*¹, *security*, *restorative justice* och *criminal justice studies*. Framträdande för litteraturen har också varit nyliberalismens inverkan på den privata säkerhetsbranschens expansion. En konsekvens av förskjutningen har lett till begreppet *plural policing*. Plural policing innebär att säkerhetsiseringen har blivit decentraliserad från staten och att andra aktörer än polisen har fått polisiärt ansvar (Shearing & Stenning 2020, s. 6). Plural policing har därmed blivit en viktig utgångspunkt för att förstå komplexiteten mellan den privata säkerhetsbranschen och polisen.

Antalet ordningsvakter och väktare växer i Sverige parallellt med deras ansvarsområden (Polismyndigheten 2019). Polismyndighetens rapport från 2019 tar upp den aktuella diskussionen om att utöka säkerhetsbranschens befogenheter, vilket visar på plural policings relevans idag. I Sverige finns ett kollektivt ansvar gällande säkerhet, där den allmänna säkerheten prioriteras och inte den privata (Zedner 2009, s. 64).

2.1 *Plural policing*

Forskningen om den privata säkerhetsbranschen visar att den privata sektorn har åtagit sig allt fler uppgifter som traditionellt har tillhört polisen (Ariel, Bland & Sutherland 2017, s. 1; Berg 2004, ss. 105-106; Mulone 2016, s. 278; Nalla & Gurinskaya 2020; Santonen & Paasonen 2017, s. 585; Zedner 2009, s. 89). Förskjutningen av polisiära uppgifter har sedan 1960-talet ökat internationellt (Prenzler & Sarre 2012, s. 150). Internationellt har förskjutningen av polisiära uppgifter mött stort motstånd från polisen och politiker. De ansåg att privata säkerhetsföretags arbeten var illegitima, eftersom företagen inte hade stöd från regeringen (Johnston 2003, s. 201; Shearing &

¹ Inom forskningsområdet på plural policing råder det ingen konsensus om området ska kategoriseras som "police-" eller "policing studies" (Shearing & Stenning 2020).

Stenning 2020, s. 2). Likaså har staten tidigare varit ensam om våldsmonopolet, upprätthållandet av lagen och skyddsansvaret för allmänheten (Zedner 2009, s. 50).

Privata säkerhetsföretag kan vara allt från enskilda individer till transnationella företag med flera tusen anställda (ibid. s. 2). Att den privata säkerhetsbranschen får allt fler uppgifter rörande säkerhet på privata, offentliga och kvasi-offentliga platser kallas för *plural policing* (Kammersgaard 2021, s. 117; Löfstrand 2019, s. 15; Newburn 2001, s. 845; Shearing & Stenning 2020; Solar 2018, s. 239; Svenonius 2012, s. 36; Zedner 2009, s. 60). Plural policing är konsekvensen av säkerhetsstyrningens decentralisering samt tillväxten av privatisering inom området för säkerhet (Svenonius 2012, s. 36). Den privata säkerhetsbranschen hanterar till exempel säkerheten vid flygplatser, bostadsområden, regeringsbyggnader eller fotbollsmatcher, på uppdrag från polisen (Shearing & Stenning 2020, s. 11; Thomassen & Bjørgo 2006, s. 62).

Säkerhet är inte längre något som statliga myndigheter har monopol på, utan har internationellt blivit mer kommersiellt. Säkerhet har blivit en tjänst som kunder nu kan köpa för skydda privata egendomar eller kommuner som hyr in vakter för att patrullera offentliga platser (Bradley & Sedgwick 2009, s. 469; Jones & Newburn 2006, s. 4; Mulone 2016, s. 278). Enligt Zedner (2009, ss. 1-2) har de preventiva strategierna tagit allt större fokus från de traditionella reaktiva strategierna.

En anledning till att köpa tjänster från den privata säkerhetsbranschen beror på att antalet brott har ökat internationellt sedan 1950-talet (Joh 2006, s. 386; Jones & Newburn 2006, ss. 7-8). Ökningen av antalet brott leder i sin tur till en ökad otrygghet. Eftersom polisen varken har budget eller personalresurser att avsätta till exempelvis köpcentrum, har det lett till att privata säkerhetsföretag blivit ett alternativ till polisen (Jones & Newburn 1998, s. 98; Jones & Newburn 2006, s. 6; Yoshida 1999, s. 260). Det har därför blivit vanligare att medborgare ser privata säkerhetsvakter i vardagen än poliser (Bradley & Sedgwick 2009, s. 485; Berg 2010; Kammersgaard 2021, s. 1; Mulone 2016, s. 289; Zedner 2009, s. 92). Efterfrågan av privat säkerhet har ökat parallellt med säkerhetsmarknadens tillväxt (Prenzler & Sarre 2012, s. 150). Att privata vakter syns mer i vardagen beror också på att deras arbetsuppgifter är av proaktiv art, istället för polisens reaktiva arbete (Shearing & Stenning 1981, ss. 213-215; Wood & Shearing 2007, s. 38). Användandet och främjandet kan däremot ha en motsatt effekt på

tryggheten: att känslan av otryggheten istället ökar (Zedner 2009, s. 2). Terroristattacker som exempelvis 11:e september attackerna och bombattackerna i London 2005 har också lett till en ökad diskussion om säkerhet (ibid.). Ökad otrygghet bidrar sedan cykliskt till att säkerhetstjänster används ännu mer (ibid. ss. 20-21). Användningen av privata säkerhetsföretag är också att föredra i länder vars polis är präglade av korruption samt där staten inte är stark, menar både Nøkleberg (2020, s. 615) och Puck (2017).

2.2 *Plural policing i praktiken*

I praktiken fungerar den privata säkerhetsbranschen som ett komplement till polisen (Shearing & Stenning 1981, s. 219; Zedner 2009, s. 60), där ett "*public-private partnership*" präglar förhållandet mellan den privata sektorn och regeringen (Prenzler & Sarre 2012, ss. 149-150). I länder som Sverige (Berndtsson & Stern 2011, ss. 415-417), Storbritannien (Ariel, Bland & Sutherland 2017, s. 22; Prenzler & Sarre 2012, s. 151) och Sydafrika (Kole 2017, ss. 27-29) anser polisen dock att det ska framgå tydligt att privata säkerhetsvakter är underordnade polisen, framför allt på grund av skillnaden i deras kunskap och utbildning.

Den privata säkerhetsbranschens tjänster används för att avlasta polisens arbete inom olika områden (Wood & Shearing 2007, s. 107), vilket innebär att polisens resurser kan omdirigeras till att bekämpa den grova brottsligheten (Bradley & Sedgwick 2009, s. 479). När samarbeten mellan polisen och den privata säkerhetsbranschen sker, gynnas polisen mer av samarbetet. Trots samarbeten mellan polisen och den privata säkerhetsbranschen kan inte en signifikant minskning av kriminalitet redovisas (Prenzler & Sarre 2012, ss. 151, 154). För att förbättra och effektivisera samarbetet mellan den offentliga och privata sektorn gällande brottsprevention, har Prenzler och Sarre (2012, ss. 163-165) föreslagit viktiga punkter, exempelvis att det bör finnas formella kommunikationskanaler mellan säkerhetsbranschen och polisen. Likaså är det viktigt att samarbetet grundar sig på gemensamma mål samt tillit till varandras kompetens och legitimitet (Paek, Nalla & Lee 2019, s. 301).

Den ökade polariseringen av polisiära uppgifter har lett till att dikotomin "offentlig" och "privat" har blivit allt mer otydlig. Den här utvecklingen har lett till att hybridorganisationer har skapats (Berndtsson & Stern 2011, ss. 422-423; Jones &

Newburn 1998; Nøkleberg 2020; Shearing & Stenning 2020; Zedner 2009, ss. 60-63). Hybridorganisationer innebär att polisen samarbetar aktivt med privata säkerhetsföretag. I samarbetet inkorporeras idéer och praxis vilket leder till en ökad likhet mellan parterna (Nøkleberg 2020, s. 602). Det finns dock fortfarande tydliga skillnader mellan det offentliga och det privata, framför allt skillnader i polisens och de privata säkerhetsföretagens intressen (ibid. s. 614). I Sverige har säkerhetsutvecklingen skett i en kombination av den offentliga och privata sektorn (Berndtsson & Stern 2013, s. 59). En anledning till att samarbetet mellan polisen och den privata säkerhetsbranschen inte alltid fungerar friktionsfritt är att polisen är motvillig att delge information till privata säkerhetsföretag, medan privata säkerhetsföretag är mer villiga att dela sin information (Chinwokwu 2018, s. 91; Nøkleberg 2020, ss. 614-615). Detta kan bero på att polisen försöker vidmakthålla sin position och makt i plural policing miljön (Nøkleberg 2020, ss. 614-615).

Den privata säkerhetsbranschen skiljer sig från polisen i det avseendet att de betonar det preventiva arbetet, har en annan form av legitimitet, är ekonomiskt- och klientinriktad samt att de har färre rättsliga befogenheter jämfört med polisen (Berg 2004, s. 116; Kammersgaard 2021, s. 119; Mulone 2016; Prenzler & Sarre 2012, s. 151; Shearing & Stenning 1981, ss. 209-211, 219). Däremot anser säkerhetsvakter att ytterligare befogenheter skulle hjälpa deras brottsförebyggande arbete (Kole 2017, ss. 27-28). Bristen på befogenheter kan också försvåra den privata säkerhetsbranschens arbete vid patrulleringsuppdrag på offentliga platser. Ju mer dikotomin mellan offentlig och privat minskar, desto mer åtanke om utökade befogenheter bör göras, enligt Mulone (2016, ss. 287-289). Däremot kan fortfarande många arbetsuppgifter hanteras utan utökade befogenheter (Kammersgaard 2021).

2.2.1 Det preventiva arbetet

Polisens reaktiva arbetssätt är inte optimalt för att förhindra brottslighet. Enligt Skolnick och Bayley (1988) är ett bättre alternativ att låta polisen patrullera områden, vilket är en mer effektiv metod för att förhindra brott. Detta är en roll som den privata sektorn skulle kunna uppfylla (Benson 1998), medan polisen istället fokuserar på den grövre brottsligheten (Bradley och Sedgwick 2009, s. 479). De flesta länder i Västeuropa (exempelvis Sverige, Tyskland och Frankrike) har den privata säkerhetsbranschen någon form av brottsförebyggande arbete (Gerasimoski 2013, s. 299). Genom att placera

ut privata säkerhetsvakter i samhället är tanken att närvaron av säkerhetsvakter ska få en brottsförebyggande effekt (Kammersgaard 2021, s. 119; Nalla & Gurinskaya 2020, s. 104; Shearing & Stenning 1981, s. 210). Placeringen av säkerhetsvakter reducerar exempelvis stöldbrott i det område som säkerhetsvakterna verkar, menar Gerasimoski (2013, s. 298). Parallellt med det preventiva arbetet kan de privata säkerhetsvakterna även upptäcka brott vid patrulleringsuppdrag (Kammersgaard 2021, s. 119; Nalla & Gurinskaya 2020, s. 104; Shearing & Stenning 1981, s. 210). Däremot beror den preventiva effekten på hur strukturerad implementeringen av patrulleringen är. Annars kan användandet av patrullerandet leda till en avsaknad av preventiv effekt (Frogner et al. 2013). Fortsättningsvis kan ett ökat användande av säkerhetsvakter påverka den "naturliga" övervakningen, som består av enskilda samhällsmedborgare. Effekten av att använda säkerhetsvakter kan således leda till att människor känner sig otrygga (Zedner 2009, s. 146).

I den akademiska forskningen kring privata säkerhetsföretags preventiva effekt finns det en diskussion om privata säkerhetsföretag faktiskt har en generell inverkan. Ett underliggande motargument till detta är att privata säkerhetsföretag har en preventiv effekt inom ett visst område, vilket leder till att kriminella istället söker sig till andra obevakade områden (Meehan & Benson 2017, s. 4921). I kontrast till detta har det preventiva samarbetet mellan polisen och privata säkerhetsföretag visat en minskning av kriminalitet i länder som: Kina (Trevaskes 2007), Makedonien (Gerasimoski 2013), Nigeria (Chinwokwu 2018) och Belgien (Leloup 2019).

Både polisen och privata säkerhetsföretag såg förbättringar inom områden som: utbildning, utredning och informationsdelgivning när samarbetet fungerade väl mellan dem (Chinwokwu 2018, s. 90). Från de privata företagens sida ansåg de att deras arbete var ett komplement till polisens arbete (Chinwokwu 2018, s. 90). Samarbetet gällde områden som exempelvis eskort, patrullering och stationära uppdrag. Samverkan mellan polisen och den privata sektorn är viktigt för brottsprevention, vilket polisen höll med om (ibid. ss. 90-91). Däremot var samarbetet svagt: polisen såg de privata företagen som oerfarna och outbildade, medan de privata företagen uppskattade polisen högt (Chinwokwu 2018, ss. 90-91; Gerasimoski 2018, s. 304). Vidare fanns det en stark konsensus inom privata säkerhetsföretag samt polisen att privata säkerhetsvakter behöver en längre utbildningsperiod och vidareutbildningar som utförs av polisen

(Chinwokwu 2018, ss. 90-91). En längre och rigorös utbildningsperiod skulle kunna leda till att de privata säkerhetsföretagen blir och ser mer professionella ut (Omotoso & Aderinto 2012, s. 88).

2.2.2 Ekonomisk- samt klientinriktad

Den privata säkerhetsbranschen är mer klientinriktad än samhällsbeskyddande, till skillnad från polisen som är *community-based* (Wood & Shearing 2007, s. 39). Community-based innebär att polisen ska bygga upp ett symboliskt och strategiskt band med medborgarna i samhället (ibid.). Den privata säkerhetsbranschens klientinriktade fokus kan leda till att privata företag undviker att kontakta polisen när ett brott sker. Detta sker på grund av att företagen vill skydda klientens intressen och minimera förlusterna (Shearing & Stenning 1981, s. 223; Shearing & Stenning 2020, ss. 1, 8). Idén om att privata säkerhetsföretag enbart tjänar klienternas intressen stämmer inte helt, enligt Shearing och Stenning (2020). Shearing och Stenning (2020, s. 8) har pratat med två chefer, vars säkerhetsföretag exempelvis hade investerat i att förbättra polisens utbildning i Indien. Syftet var att förbättra den allmänna säkerheten och tryggheten för både anställda och allmänheten (ibid. s. 8).

Den privata säkerhetsbranschens stora personalresurs är något som är önskvärt, framför allt när medborgarna vill ha en mer polisiär närvaro. Personalresursen tillåter även privata företag att expandera sina säkerhetsuppgifter (Lofstrand 2019, ss. 15-16). Klientaspekten leder också till att högre förväntningar ställs på polisen att uppfylla samma relationsroll som den privata säkerhetsbranschen, där klienternas intressen ska prioriteras (Berg 2004, ss. 122-123; Solar 2018, s. 244). Det här kan leda till att polisen måste upprätthålla sin legitima position i säkerhetsfältet. Upprätthållandet av legitimitet sker genom exempelvis skapandet av gemenskap på lokalnivå (Woods & Shearing 2007, ss. 39-41, 111).

Den ekonomiska logiken skapar spänning genom att starka ekonomiska grupper hyr in säkerhetsvakter för att skydda deras hem eller *gated communities* (Ariel, Bland & Sutherland 2017, s. 21; Bradley & Sedgwick 2008, ss. 485-486; Zedner 2009, s. 90). Detta innebär att socioekonomiskt utsatta områden är mer beroende av den reaktiva polisen (Bradley & Sedgwick 2008, ss. 485-486; Gerasimoski 2013, ss. 301-302). Den ekonomiska tillgången till säkerhet kan förstärka den sociala ojämlikheten samt skapa områden som är tryggare än andra (Berg 2004, s. 122; Newburn 2001, s. 844; Solar

2018, s. 240; Zedner 2009, ss. 90, 111, 147). Detta är ett problemområde som är svårt att reglera på ett effektivt sätt (Loader 2000, s. 331). Men det är viktigt att ha i åtanke att privata säkerhetsföretag huvudsakligen existerar för att uppfylla klienternas intressen framför allmänhetens (Shearing & Stenning 1981, s. 209). Privata säkerhetsföretags skyldigheter baseras på avtalsenligt- eller marknadsansvar, istället för polisens politiska ansvar, gentemot deras klienter (Loader 2000, s. 331; Wood & Shearing 2007, s. 133). Säkerhet har alltså blivit en handelsvara och är en konkurrensbetonad marknad, där ekonomiska incitament väger mer än upprätthållandet av lagen (Zedner 2009, ss. 2, 90-91, 108). Den privata säkerhetsbranschen agendor är något som föregår statens, oavsett om de ses som legitima eller illegitima (Wood & Shearing 2007, ss. 108-109, 132).

2.3 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis utifrån den tidigare forskningen går det att utläsa att traditionella polisiära uppgifter har förskjutits till den privata säkerhetsbranschen. Plural policing är ett fenomen som är globalt befast. *Policing* är inte något som enbart associeras med polisen längre, utan det finns idag flera olika aktörer som utför olika typer *policing*. Samverkan mellan polisen och den privata säkerhetsbranschen är nästan oundvikligt. Säkerhet är något som staten inte längre har monopol på, utan säkerhet har blivit en handelsvara världen över. Den tidigare forskningen kommer främst från västvärlden, som till exempel USA och Storbritannien. Däremot är studieområdet fortfarande i sin inledande fas och mycket arbete återstår, menar Shearing och Stenning (2020). Forskningen kring den privata säkerhetsbranschen i Sverige är minimal (se Berndtsson & Stern 2013; Frogner et al. 2013; Löfstrand 2019; Svenonius 2012), och de kvalitativa studierna på området har i stor utsträckning enbart utgått från polisens och inte bevakningspersonalens perspektiv. Denna studie bidrar därför med att fylla igen dessa kunskapsluckor. Konceptualiseringen av vad *policing* innebär samt dikotomin mellan privat och offentlig är något som även konstant utmanas, både inom den teoretiska och praktiska dimensionen (Berndtsson & Stern 2011, ss. 422-423; Jones & Newburn 1998; Nøkleberg 2020; Shearing & Stenning 2020; Zedner 2009, ss. 60-63).

Den tidigare forskningen visar att den privata säkerhetsbranschen är ett viktigt komplement till polisens arbete. Samarbetet visar oftast på positiva resultat, men det finns fortfarande områden som kan förbättras. Det är områden som: förlängd och förbättrad utbildning för privata säkerhetsvakter, polisens informationsdelgivning och

polisens syn på den privata säkerhetsbranschen. Den privata säkerhetsbranschen är ett viktigt instrument för det preventiva arbetet, och frågan om privata säkerhetsvakter ska få utökade befogenheter eller inte är fortfarande aktuellt idag. En annan viktig sak att tänka på är att säkerhetsföretagen är vinstdrivande. Företagen styrs av ekonomiska faktorer och tjänar fortfarande klienten, som kan vara en enskild privat aktör eller den offentliga sektorn.

3 Rättslig bakgrund

I detta kapitel redovisas de så kallade "bevakningslagarna" (se 1.5 Avgränsning) för att ge en förståelse för de rättsliga skillnaderna mellan ordningsvakter och väktare, samt för att ge en bakgrundsförståelse för den rättsliga utveckling som skett på området. I denna studie behandlas respondenternas åsikter kring den nuvarande och en eventuell framtida lagstiftning och därför är det relevant att en rättslig bakgrundsredogörelse görs.

3.1 Lagstiftningen i Sverige

Den privata sektorn inom bevakningsbranschen regleras främst genom *lagen om bevakningsföretag* som instiftades 1974. På 70-talet utreddes ämnet då det blev mer och mer uppenbart att det fanns ett större behov av bevakning i samhället, som polisen inte hade resurser nog för att kunna erbjuda. Detta ledde till en tillväxt inom den privata sektorn, och det uppkom ett behov av att reglera marknaden (Prop. 1974:39, s. 4). Företag som vill vara verksamma inom bevakningsbranschen måste därför sedan 1974 vara auktoriserade av staten, med speciella krav på bevakningsföretagets anställda, såsom "laglydnad, medborgerlig pålitlighet samt lämplighet i övrigt för anställning i ett sådant företag" (SFS 1974:191). Då lagen implementerades var den privata sektorns primära uppgift att utföra bevakning av byggnader som behöver extra tillsyn, som till exempel lagerlokaler eller byggnadsplatser, men även övervakning av kunder i affärer eller varuhus (Prop. 1974:39, s. 4).

I en proposition från 1979 föreslogs det stora förändringar i lagstiftningen gällande den privata sektorn i bevakningsbranschen. Detta ledde till *lagen om ordningsvakter* som bland annat stipulerade *var* och *när* ordningsvakter fick anlitas, kvalifikationskrav på *vem* som kan vara ordningsvakt och vilka åligganden ordningsvakter har (Prop. 1979/80:122, ss. 2-3). I denna proposition lades även förslag om ändringar i flera lagar så att de även innefattade ordningsvakter, däribland *lagen om tillfälligt omhändertagande* (SFS 1973:558) och *lagen om omhändertagande av berusade personer m.m.* (SFS 1976:511). Då det rått tvetydigheter i *lagen om bevakningsföretag* där lagen tolkades olika i olika delar av landet, skärptes även denna till. Ändringen klargjorde att även livvaktsverksamhet ingår i lagen, och därav också kräver auktorisation av staten (Prop. 1979/80:122, ss. 21, 82). Ordningvaksutredningen (SOU 1978:33) utgör ett

underlag till propositionen 1979/80:122 och understryker att utredningen principiellt är emot att ordningsvakter ska få anlitas av bevakningsföretag i den privata sektorn. Enligt ordningsvaktsutredningen är det polisens uppgift att upprätthålla allmän ordning och säkerhet och inte någon annan aktör, men de uppgifter som den privata sektorn tar sig an faller också inom ramen för denna beskrivning. Detta kan i förlängningen leda till att den privata sektorn kan ses som en "reservpoliskår", vilket ses som en oroväckande utveckling enligt ordningsvaktsutredningen (ibid. s. 14). På grund av behovet som finns i samhället med många stora tillställningar finns det dock inte resurser inom polisen att själva upprätthålla denna ordning, och ett förbud mot att ordningsvakter skulle få anställas av privata företag hade därför varit omöjlig (ibid.).

Enligt ordningsvaktsförordningen är det Polismyndigheten som ansvarar för utbildningen av ordningsvakter (SFS 1980:589), däremot är det inte staten som står för utbildningen av väktare. Utbildningen för väktare kan antingen göras på bevakningsföretaget som hen är anställd vid, alternativt vid auktoriserade företag som ger utbildningen. Denna utbildning har inte varit ämne för insyn och kontroll av myndigheter, utan har ansetts upprätthållas genom de kontroller som görs av bevakningsföretagens verksamhet i allmänhet (Prop. 1988/89:63, s. 11). Proposition 1988/89:63 (ss. 10-12) framhäver att sådan kontroll och insyn är av intresse för allmänheten och därför bör bli föremål för inspektion. Propositionen (1988/89:63 ss. 10-12) föreslog därför att även utbildningsföretag behöver bli auktoriserade av staten, och för att få bedriva sådan verksamhet måste företagen uppfylla en standard. Denna förändring i lagstiftningen gör att staten och, därmed allmänheten, har större kontroll och inflytande över hur bevakningsbranschen opererar (ibid.).

År 2006 genomfördes förändringar i lagtexten gällande bevakningsföretag. Alla företag som arbetar inom bevakningsbranschen måste sedan 1974 vara auktoriserade av staten, och kontroller sker för att se över företagens efterlevnad av kraven. Den auktorisation som har gjorts har däremot inte avsett en viss typ av befogenheter, utan ett auktoriserat bevakningsföretag har fått verka inom all typ av bevakning som lagtexten ger tillåtelse till (Prop. 2005/06:136, ss. 12-13). Detta sågs som problematiskt, då olika typer av bevakningsverksamheter kräver vitt skilda kunskaper och färdigheter. Därför genomfördes en förändring av lagen och en så kallad differentierad auktorisation infördes. Differentierad auktorisation innebär att Länsstyrelsen kan auktorisera företag

att verka inom ett särskilt fält, men inte inom andra. Denna förändring gör att Länsstyrelsen har större möjligheter att kontrollera att varje verksamhetsområde inom bevakningsbranschen genomförs på ett rättfärdigt sätt. Den ändrade lagtexten gäller även för utbildningsföretag, som blir auktoriserade att ge utbildning inom särskilda verksamhetsområden (ibid.).

3 § i lagen om ordningsvakter lyder: "Om det finns ett särskilt behov och det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt, får ordningsvakter förordnas även i annat fall än som avses i 2-2 c §§" (SFS 1980:578). Denna paragraf skrevs med ändamål att endast användas i undantagsfall och inte vara en permanent lösning, då det skulle kunna medföra att polisiära arbetsuppgifter riskerar att istället falla på ordningsvakter och därmed på privata bevakningsföretag (Prop. 1979/80:122, ss. 28-29). Idag, drygt 30 år senare, kan vi se att det finns många områden där 3 § i ordningsvaktlagen är applicerad, enbart i Polisregion Syd finns det 78 områden där ordningsvakter får vistas och arbeta (Polismyndigheten 2021). Frågan om hela kommuner ska kunna göras till så kallade LOV 3§-områden har även lyfts upp, vilket hade medfört att ordningsvakter hade fått förordnande att arbeta var som helst inom kommunen (Brå 2020, s. 31).

3.2 Skillnaden mellan väktare och ordningsvakter

Det finns markanta skillnader mellan väktare och ordningsvakter, både vad gäller deras befogenheter och arbetsuppgifter. Väktare har inga utökade befogenheter, och har samma rättigheter som övriga individer i samhället (Polisen 2020a). Däremot åtnjuter väktare, liksom ordningsvakter, utökat skydd vilket innebär en strängare straffskala för en gärningsman som utför hot eller våldsgärningar mot tjänsteman (Prop. 1974:39, s. 27; SFS 1975:667). Väktarnas uppgift i samhället är att utföra bevakningsuppdrag för annans räkning (PMFS 2017:10, s. 5) till skillnad från ordningsvakter som ska "medverka till att upprätthålla allmän ordning" (SFS 1980:578). Ordningsvakter har till skillnad från väktare begränsade polisiära befogenheter. Ordningsvakter får bland annat avvisa eller avlägsna personer som stör den allmänna ordningen från en plats (SFS 1984:387; SFS 1993:1617). Ordningsvakter är dessutom direkt underordnade polisen, vilket väktare inte är. Detta betyder att ordningsvakter måste lyda polisens order och är skyldiga att rapportera till polisen vid tillfällen då de använt sig av de polisiära befogenheter som de är berättigade (PMFS 2017:12, ss. 9-10).

3.3 Utbildning

Ordningsvakters utbildning är delvis reglerad genom ordningsvaktsförordningen (SFS 1980:589). Enligt ordningsvaktsförordningen måste utbildningen omfatta minst 60 timmar. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt så att den omfattar all kunskap som behövs för att tjänstgöra som ordningsvakt, samt med ett "särskilt beaktande av en ordningsvakts behov av yrkesetiska principer och teoretiska och praktiska kunskaper" (ibid.).

Lagen kräver endast 60 timmars utbildning, men grundutbildningen för ordningsvakter ligger idag på 80 timmar (Polisen 2020c). För att få gå ordningsvaktsutbildning måste den sökande ha fyllt 20 år (SFS 1980:578) och vara ostraffad, samt inte förekomma i polisens misstanke- eller brottsregister (Polisen 2020c). Därefter genomgår den sökande ett lämplighetstest, som innefattar ett läs- och skrivförståelsetest och fystest, och när båda dessa moment är godkända genomförs en intervju som ligger till grund för Polismyndighetens slutgiltiga beslut (Polisen 2020b). Själva utbildningen för ordningsvakter innehåller sedan en teoretisk del med juridik, samt en fysisk del där eleverna får lära sig olika tekniker och grepp, både med och utan verktyg som batong och handfängsel. Utbildningen avslutas med ett slutgiltigt prov i både teori och praktik (Guwallius 2017, ss. 17-41).

Väktargrundutbildningen omfattar tre moment: del 1, praktisk yrkesträning och del 2. För godkänt resultat måste momenten göras i denna ordning, samt att del 2 måste slutföras senast fyra år efter påbörjad utbildning i del 1 (PMFS 2017:10, s. 19). Utbildning del 1 innehåller 88 lektionstimmar och innefattar elva olika moment, exempelvis bevakningsjuridik, yrkesetik och moral samt ett slutgiltigt teoretiskt och praktiskt prov, för att visa att man besitter de kunskaper som behövs. Därefter krävs minst 160 timmar praktisk yrkesträning innan utbildning del 2 kan påbörjas. Del 2 innefattar 40 lektionstimmar där väktaren får fördjupade kunskaper för väktaryrket. Även denna del avslutas med ett slutgiltigt prov i både teori och praktik. Innan avslutad väktargrundutbildning har alltså deltagaren genomgått minst 288 timmars sammanlagd utbildning (ibid. ss. 19, 39-49).

4 Policys

I detta avsnitt redovisas policys för Securitas AB, Avarn Security AB och Polismyndigheten. Studien, som utgår från Robert K. Mertons teori (*se 5 Teoretiskt Ramverk*) är grundad i funktionsanalys och därmed är det av vikt att ha en grundförståelse för bevakningsföretagens samt Polismyndighetens funktion i samhället. Principerna är hämtade från respektive hemsida och enbart policy som kan tänkas beröra allmänheten och samhället kommer att tas upp, det vill säga att exempelvis ekonomiska policys inte kommer att beröras.

4.1 Securitas

Securitas AB är ett svenskt multinationellt säkerhetsföretag som grundades 1934 och har 355 000 medarbetare i 48 länder. Logotypen, som består av tre röda cirklar, representerar Securitas värdegrund med ledorden: ärlighet, vaksamhet och hjälpsamhet. "Ärlighet", enligt Securitas, anses vara viktigt då deras medarbetare arbetar på "kundens anläggningar eller med värdefull egendom" vilket kräver kundens tillit. "Vaksamhet" beskrivs som en viktig egenskap som deras väktare har, då de beskrivs som lyhörda och uppmärksamma ute hos kunder och därmed lättare kan identifiera risker. Slutligen beskrivs det tredje ledordet, "hjelpsamhet", som att medarbetarna "alltid är redo att hjälpa till inom ramen för ett visst uppdrag" men även att medarbetarna är hjälpsamma gentemot andra medmänniskor som kan behöva hjälp (Securitas u.å.; Securitas 2020). Securitas konstaterar att deras uppgift är att "skydda hem, arbete och samhälle" med syftet att öka tryggheten i samhället (Securitas u.å.).

4.2 Avarn

Avarn Security AB är ett svenskt bevakningsföretag som är verksamt i Norden. Avarn har tidigare varit en del av bevakningsföretagen ABAB, Nokas, Falck Security, G4S och Sector Alarm. Företaget har värderingarna "ansvar", "omtanke" och "samarbete". "Ansvar" yttrar sig i att Avarn ger sina kunder ett trygghetspaket med hög kvalité som håller måttet. "Omtanke" är gentemot "människor, samhälle och miljö". Det tredje ledordet "samarbete" berör samarbetet kollegorna sinsemellan men även att Avarn tillsammans med sina kunder arbetar gemensamt åt samma riktning (Avarn u.å.).

4.3 Polismyndigheten

Polismyndigheten har som slogan "Din polis – gör hela Sverige tryggt och säkert." och beskriver sitt syfte i samhället som att agera som en brottsbekämpande aktör. Visionen som Polismyndigheten har inför 2024 är att vara mer framgångsrik gällande att utreda och lösa brott, ha en starkare lokal närvaro samt att vara en attraktiv samarbetspartner. Polismyndigheten satsar också på att få fler anställda inom myndigheten och ambitionen är att ha 38 000 medarbetare år 2024 (Polisen 2019).

4.4 Sammanställning av policys

Securitas och Avarn redovisar båda att de har ett samhällsansvar som grundar sig i att skapa trygghet ute i samhället, och ett visst fokus ligger gentemot deras egna kunder men företagen uttrycker även att det gäller samhället som helhet. Företagen har båda tre stycken ledord som deras verksamhet utgår från, och ledorden hjälpsamhet (Securitas u.å.) och omtanke (Avarn u.å.) påminner om varandra i beskrivningarna och är därmed någorlunda gemensamt för båda företagen vad gäller policy. Polismyndigheten, Avarn och Securitas har det gemensamma målet att skapa trygghet ute i samhället. Vad som skiljer principerna åt är att Securitas och Avarn lyfter fram trygghetsskapandet för sina kunder.

5 Teoretiskt ramverk

För att analysera resultatet i denna studie har Robert K. Mertons teori om manifesta och latent funktioner applicerats. Teorivalet har gjorts då vi anser att det är väsentligt att urskilja de eventuella positiva och negativa effekter som lagförslagen har utifrån ett bottom-up perspektiv. Merton utgår från den strukturella funktionalismen. Till skillnad från den tidigare funktionalismen, som exempelvis Talcott Parson stod för, menar Merton att alla funktioner inte har en positiv effekt och avfärdar därmed tanken om funktionella imperativ (Andersen 2007, ss. 195-196). Teorin, anser vi, därmed möjliggjort ett mer nyanserat sätt att analysera vårt resultat på, då den inkluderat både positiva och negativa funktioner.

5.1 Manifesta och latent funktioner

För att förstå funktionen av olika sociala fenomen utvecklade Merton en heuristisk funktionsanalytisk paradigm. Mertons syfte med paradigmet var att få en "kodifierad guide för adekvat och fruktbar funktionell analys" samt att kritiskt analysera olika funktioner (Andersen 2007, s. 196; Merton 1968, s. 109). Föremålet för analys i paradigmet är personer som är involverade i ett beteendemönster. Deltagarna eller observatörerna blir då en del av den strukturella funktionen (Merton 1968, s. 110). Paradigmets typologi består av *manifesta* och *latent funktioner*.

Manifesta funktioner är de avsedda och insedda konsekvenserna (Andersen 2007, s. 196; Merton 1968, s. 105) för en specifik enhet. En enhet kan enligt Merton vara en social grupp, en person eller ett socialt samt kulturellt system (Merton 1968, s. 118). Merton ger som exempel på en manifest funktion att om en person köper en bil så blir konsekvensen att personen kan transportera sig mellan olika platser, vilket också var syftet med bilköpet (ibid. s. 123).

Latenta funktioner innefattar de oavsiktliga och icke insedda konsekvenserna (Andersen 2007, s. 196; Merton 1968, s. 105) och utgår från de manifesta funktionerna (Merton 1968, s. 122). Typologierna grundar sig på att subjektiva motiv kan sammanfalla eller avvika från objektiva konsekvenser (ibid. s. 105). Begravningsceremonier, enligt Merton, kan innehålla latent funktioner. Ceremonin är avsedd att hedra någon som har gått bort, men den latent funktionen är att personerna som medverkar på ceremonin kommer närmre varandra och gruppidentiteten stärks (ibid. s. 118).

Fortsättningsvis finns det även dysfunktioner vilket är skadliga konsekvenser (Andersen 2007, s. 196) samt icke funktioner (Merton 1968, s. 105). Funktionerna i sig är inbäddade i samhällets strukturella eller institutionella sammanhållning och kan ha positiva eller negativa inverkningar (Larsson & Svensson 2010, s. 83). Funktioner (fruktbara konsekvenser) möjliggör anpassning och formgivning till ett system. Medan dysfunktioner förhindrar anpassning och formgivning. Vidare är icke funktioner verkningslösa och irrelevanta, och kommer därför inte att användas i denna studie. Enligt Merton kan en företeelse vara både en funktion och en dysfunktion. En funktions karaktär beror också på vem som blir påverkad av konsekvenserna (Merton 1968, ss. 105-106).

Merton menar att all sociologisk data kan vara föremål för funktionsanalys. Det primära kriteriet är att analysobjektet ska representera standarden som exempelvis: sociala roller, grupperingar eller metoder för social kontroll. Funktionsanalyser tenderar att fokusera på sociala strukturers statiska aspekter och inte de dynamiska. Genom introducerandet av dysfunktionella funktioner går det att undersöka om en förändring av strukturen får skadliga konsekvenser, menar Merton (ibid. ss. 104, 107). Användandet av funktioner och dysfunktioner i en analys kan även, enligt Merton, visa en framtida social förändring som bör göras (ibid. s. 93).

5.2 Tidigare tillämpning

Armstrong et al. (2012) har genomfört en kvalitativ intervjustudie där de använt sig av Mertons teori för att analysera sina resultat. Studien undersökte om deltagarna i en medicinsk undersökning för cancerpatienter hade fått adekvat information innan de valde att delta i undersökningen (ibid. ss. 1230-1331). Informationsbrevet som deltagarna fått läsa innan deltagandet har som manifest funktion att ge deltagarna all den information som är nödvändig för att göra ett kvalificerat val. De undersökta informationsbrevens har dock haft ett komplext språkbruk, vilket har resulterat i att deltagarna inte alltid förstår alla detaljer av studien, men trots detta valt att delta. Den manifesta funktionen negligeras därför, enligt Armstrong et al., av två latent funktioner. Den första latent funktionen de tar upp är att informationsbrevet även fyller en funktion genom att vara ett sätt för forskningsetiksnämnder att kontrollera att forskarna handlar etiskt, och därav kräver ett språkbruk som visar professionalitet. Den andra latent funktionen är att då forskningsetiksnämnderna godkänner

informationsbrevet och dess innehåll, representerar informationsbrevet även just forskningsetiknämnden, och kan därav kräva ett akademiskt språkbruk (ibid. ss. 1231, 1234).

Larsson och Svensson (2010) har i en annan studie gällande IPRED-lagen också använt sig av Mertons teori. Studien var en kvantitativ studie som undersökte deltagarnas användning av tjänster som anonymiserar deras internetanvändning. IPRED-lagens manifesta funktion var att minska olaglig fildelning samt att stärka efterlevnaden av lagstiftning gällande upphovsrätten (ibid. s. 79). I samband med lagens implementering bröt en debatt om online anonymitet ut, och försäljningen av VPN-tjänster ökade drastiskt. VPN-tjänsterna hjälper internetanvändare att bryta mot copyright-lagar utan att bli upptäckta. Larsson och Svensson (2010, s. 80) menar att denna utveckling är en latent dysfunktion av lagens inträde, som alltså motverkar själva syftet med lagen. De sociala normerna sammanföll inte med IPRED-lagens syfte (ibid. 98).

5.3 Sammanställning av tidigare tillämpning

Dessa två studier visar att teorin är applicerbar i olika samhällskontexter och är applicerbar med olika metodval, men där båda är bottom-up studier. Genom Armstrong et al. (2012) studie kan vi se att den är kompatibel med intervjustudier, och genom Larssons och Svenssons (2010) studie kan vi se att den är tillämpbar i rättssociologiska sammanhang. Larsson och Svensson (2010, s. 80) menar att det är särskilt rättssociologiskt relevant att titta på dysfunktioner gällande en lagstiftning, för att se om effekterna motverkar lagens syfte. Armstrong et al. (2012) använder sig i sin studie endast av funktioner och inte dysfunktioner, vilket är något vi anser att de ur denna synvinkel förbiser att samma inverkan kan ha både positiva och negativa konsekvenser för olika enheter.

5.4 Studiens tillämpning av teorin

I denna studie har Mertons teori applicerats i den analyserande delen. I analysen har även hänvisningar till hur teorin tidigare tillämpats (se Armstrong et al. 2012; Larsson & Svensson 2010) för att förtydliga hur teorin kan appliceras. Teorin har tillämpats bottom-up, det vill säga utifrån intervjupersonens perspektiv. I den genomförda litteraturöversikten har vi inte funnit att teorin tidigare applicerats, varken generellt eller rättssociologiskt, för att analysera säkerhetsbranschen, vilket är en kunskapslucka

denna studie bidrar med att fylla igen. Vi beslutade att presentera en intervjustudie (se Armstrong et al. 2012) och en rättssociologisk studie (se Larsson och Svensson 2010) samt kritisk granska studierna för att: (1) få en större förståelse över hur teorin är kompatibel med vårt forskningsområde och metod och (2) för att förstå hur teorin kan appliceras, vilket fördjupar analysdelen där teorin kommer användas. I beaktning av att Armstrong et al. (2012) inte använde sig av dysfunktioner för att analysera sina resultat, kommer denna studie nyansera resultaten genom att applicera både funktioner och dysfunktioner i analysen. Anledningen är bland annat att Larsson och Svensson (2010, s. 80) menar att dysfunktioner av lagar är "intressanta" att analysera från ett rättssociologiskt perspektiv.

6 Material och metod

6.1 Tillvägagångssätt

Tillvägagångssättet för insamlandet av tidigare forskning har hittats genom sökmotorn *LUBsearch*, som tillhandahålls av Lunds universitet. *LUBsearch* är en sökmotor som söker i flera olika databaser samtidigt (Lunds universitet 2021). Alla vetenskapliga artiklar har sökts med "Peer Reviewed"-funktionen, vilket innebär att varje artikel har granskats av andra forskare med liknande kompetenser som författarna/-en (Jerkert u.å.). Enbart engelska och svenska publiceringar valdes. Vid sökningarna användes Booleska operatörer (AND/OR/NOT) i kombination med följande sökord: *private security, private sector, plural policing, police, crime prevention, sweden, military, prevention, nodal governance, marketization, private-public, security, securitization criminology* och *sociology*. Vid anskaffandet av böcker har "Peer Reviewed" funktionen tagits bort eftersom böcker vanligtvis inte genomgår den processen, men kan fortfarande granskas av bokens redaktörer (Lind 2017; University of Toronto u.å.). Tidigare forskning har även hittats genom att titta på det insamlade materialets källförteckning. Tillvägagångssättet för att välja ut artiklarna var att abstract lästes för artiklar och sammanfattning för böcker, och den forskning som bedömdes relevant för arbetets omfång gick igenom mer noggrant i ett andra urval. Urvalet för att hitta relevanta lagrum till den rättsliga bakgrunden gjordes genom att läsa igenom FAP:ar (se PMFS 2017:10; PMFS 2017:12; RPSFS 2012:18) på området som behandlar de relevanta lagarna för bevakningsbranschen.

För att besvara våra frågeställningar har vi använt oss av kvalitativa intervjuer eftersom det är en bottom-up studie. Rezar Banakar (2019, s. 4) menar att kvalitativa intervjuer lämpar sig för bottom-up studier eftersom sådana studier i en rättssociologisk kontext tittar på personers "utövande och erfarenhet av lag och legalitet". Banakar ger som ett exempel på bottom-up studie, en kvalitativ intervju med en flykting som berättar om hur hen utövar och använder sina rättigheter (ibid. s. 9). I denna studie har vi genomfört kvalitativa intervjuer med bevakningspersonal och polisen som har berättat om hur de utövar, använder sig av och uppfattar nuvarande och framtida lagstiftning. Banakars (2019 s. 9) exempel och vår studie har gemensamma punkter vilket visar att vårt val av metod är kompatibel med bottom-up studier.

Intervjun har en semistrukturerad ansats. En semistrukturerad ansats har valts på grund av dess flexibilitet och adaptiva förmåga (Bryman 2018, s. 563). Inför intervjuerna skapades en intervjuguide (se bilaga 2). Intervjuguiden består av frågor som berör studiens frågeställningar. Varje intervju har spelats in med hjälp av en diktafon och sedan transkriberats. Intervjuerna har skett individuellt, alltså har enbart en av författarna varit närvarande vid respektive intervju. Eftersom en av författarna arbetar inom bevakningsbranschen, bestämde vi att han primärt skulle sköta intervjuerna med ordningsvakter och väktare. Detta beslut beror främst på grund av hans kunskap och erfarenhet av bevakningsbranschen, vilket gjorde intervjupersonerna mer bekväma och gav fylligare svar (se Kvale 2007, s. 81). All bevakningspersonal blev informerade om att han var väktare, men betonade att hans roll var i ett forskande syfte. Han genomförde inte heller några intervjuer med polisen eftersom vi inte ville att poliserna skulle känna sig obekväma om en som arbetar inom bevakningsbranschen ställde frågor om polisens syn på bevakningsbranschen. Han genomförde heller inte några intervjuer med sina kollegor, utan dessa intervjuer samt intervjuerna med polisen skötte resterande författare av studien. Resterande författare genomförde även intervjuer med bevakningspersonal för att fördela arbetsbördan.

Genomförandet av intervjuerna har skett antingen digitalt via Zoom eller via telefon, med anledning av coronapandemin samt geografiska skillnader. Gällande datakvalitén mellan telefonintervjuer och personliga intervjuer, så visar forskning på att skillnaderna är mycket små (Irvine et al. 2013; Sturges & Hanrahan 2004; Vogl 2013 se Bryman 2018, ss. 582-583).

Vid analys av intervjuerna har en tematisk analys tillämpats. Genom den tematiska analysen har teman identifierats och analyserats. Förutbestämda teman, som är relevanta för frågeställningarna, har undersökts med hjälp av intervjuguiden (se bilaga 2). Fortsättningsvis har andra teman identifierats genom likheter eller skillnader som upprepas i svaren samt dess analytiska relevans för att besvara frågeställningarna (Bryman 2018, ss. 703, 705). För att strukturera upp de olika teman har ett *Framework* skapats (se bilaga 3), vilket är en matrisbaserad metod för att framställa och sortera data (Ritchie et al. 2003 se Bryman 2018, s. 704). Ett *Framework* innebär att ett index över teman skapas. Dessa teman uppstår genom systematisk läsning och omläsning av transkriberingarna. Datan kopplas sedan till respektive tema (Bryman 2018, s. 704).

Vid återgivandet av citat från intervjupersonerna har verbala tics exkluderats som exempelvis "eh" och "mm". Upprepade ord har också exkluderats. Detta gjordes för att göra citaten mer flytande, såvida de verbala ticsen inte påverkade citatens innebörd (ibid. s. 581).

6.2 Urval

I detta arbete har ett målstyrt urval använts, vilket är ett icke-sannolikhetsurval (Bryman 2018, s. 496). En icke-sekventiell ansats har använts som innebär att urvalspersonerna redan är bestämda från början (ibid. s. 498). Kriterierna för det målstyrda urvalet har varit att deltagaren arbetar eller har arbetat som antingen polis, ordningsvakt eller väktare i Sverige. Eftersom intervjuerna inte skedde fysiskt fanns det inga geografiska begränsningar. I samband med det målstyrda urvalet har ett snöbollsurval även implementerats. Snöbollsurval innebär att vi har frågat både bevakningspersonal och poliser om de har kollegor, som var villiga att delta i intervjustudien (ibid. s. 245).

Tillvägagångssättet för att kontakta ordningsvakter och väktare gjordes genom att ett inlägg på Facebook publicerades i en grupp för bevakningspersonal. Gruppen på Facebook är enbart för bevakningspersonal och för att få tillträde in till gruppen krävs det att personen skickar in bild på sitt förordnande. Ytterligare frågade en av författarna, som arbetar inom branschen, sina kollegor. För att kontakta polisen mejlade vi diverse kommunala poliser samt polishögskolor runt om i landet. Vi ringde även 114 14 där vi fick kontaktuppgifter till lämplig personal som kunde svara på våra frågor alternativt vidarebefordra vårt mejl till annan personal. På grund av urvalets omfång samt den kvalitativa ansatsen går det inte att generalisera resultaten. I samband med kontakten med intervjupersonerna bifogades vårt informationsbrev (*se bilaga 1*).

6.3 Urvalsresultat

Nedanför presenteras tabellerna för översikten av intervjupersonerna inom bevakningsbranschen (*se tabell 1*) och Polisen (*se tabell 2*). I tabell 1 står "V" för väktare och "OV" för ordningsvakt. I tabell 2 står "P" för polis. De olika pseudonymen betecknar vilka yrkesroller de har inom respektive bransch. Den efterföljande siffran är för att differentiera mellan de olika intervjupersonerna.

TABELL 1. *Översikt av intervjupersoner inom bevakningsbranschen*

Yrkesroll inom bevakningsbranschen	Antal år inom bevakningsbranschen	Kön	Pseudonym
Väktare	0-5 år	Man	V1
Väktare	0-5 år	Man	V2
Väktare	0-5 år	Man	V3
Ordningsvakt och väktare	11-15 år	Man	OV/V1
Ordningsvakt och väktare	0-5 år	Man	OV/V2
Ordningsvakt och väktare	0-5 år	Man	OV/V3
Ordningsvakt och väktare	31-35 år	Kvinna	OV/V4
Ordningsvakt och väktare	31-35 år	Kvinna	OV/V5
Ordningsvakt och väktare	31-35 år	Man	OV/V6
Ordningsvakt och väktare	6-10 år	Kvinna	OV/V7

I studien har totalt tio personer intervjuats från bevakningsbranschen, varav tre personer jobbar som väktare och resterande jobbar som både ordningsvakt och väktare. De olika intervjupersonerna har olika grad av arbetserfarenhet, där fem intervjuperson har arbetat mellan 0-5 år inom bevakningsbranschen medan tre intervjupersoner har arbetat mellan 31-35 år. Resterande två intervjupersoner har arbetat mellan 6-10 år respektive 11-15 år. Urvalet av intervjupersonerna består av sju män och tre kvinnor. Ytterligare arbetar intervjupersonerna i olika delar av landet, allt från småstäder till storstäder (*se tabell 1*).

TABELL 2. Översikt av intervjupersoner inom Polisen

Yrkesroll inom Polisen	Antal år inom Polisen	Kön	Pseudonym
Kommunpolis	26-30 år	Man	P1
Lärare på polisutbildningen	11-15 år	Kvinna	P2
Ordningsvaktssamordnare	16-20 år	Kvinna	P3
Ordningsvaktssamordnare	16-20 år	Man	P4
Supporterpolis	11-15 år	Man	P5

I denna studie har även fem poliser med varierande yrkesroller intervjuats, där tre poliser har en administrativ roll. Alla poliser har över tio års erfarenhet som polis. Könsfördelningen ligger på två kvinnor och resterande tre är män (*se tabell 2*).

6.4 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet och validitet är viktiga begrepp inom kvalitativ forskning. Däremot är begreppen inte lika applicerbara som kvantitativa studier; såsom att validitet behandlar mätningar och reliabilitet berör studiens replikerbarhet (Bryman 2018, s. 465). För att uppnå hög nivå av reliabilitet och validitet har vi tittat på begreppen *intern reliabilitet* respektive *validitet* (ibid.). För att säkerställa intern reliabilitet har vi gemensamt gått igenom hur datan ska tolkas med hjälp av vårt *Framework* (*se bilaga 3*). På samma sätt har vi gått igenom hur det teoretiska ramverket ska appliceras för en enhetlig analys, för att uppnå intern validitet. Varje författare har transkriberat de intervjuerna den höll i, och i efterhand har de andra författarna lyssnat på intervjuerna och kontrollerat att transkriberingarna stämmer. Lika tolkningar av datan resulterar i en hög interbedömarreliabilitet (ibid. s. 208).

6.5 Etiska överväganden

Samtliga intervjupersoner informerades om de fyra forskningsetiska principerna (Vetenskapsrådet 2002) i informationsbrevet (*se bilaga 1*):

1. Informationskravet
2. Samtyckeskravet

3. Konfidentialitetskravet

4. Nyttjandekravet

Genom informationsbrevet har vi informerat intervjupersonerna om arbetets syfte. De informerades även om att deltagandet var frivilligt och att de kunde välja att inte svara på specifika frågor, samt att de kunde avbryta intervjun när som helst utan motivering. I samband med deltagande och genomförande av intervju inhämtades samtycke från intervjupersonerna. Författaren som arbetar inom bevakningsbranschen informerade alla han intervjuade om det, men förtydligade att han genomförde intervjun i forskningssyfte. Alla som deltog i intervjuerna har pseudonymiserats och information rörande exempelvis geografiska områden eller arbetsplats, som går att koppla till intervjupersonen, har avidentifierats i transkriberingarna. Dessutom har antalet år som intervjupersonen arbetat inom sitt yrke inte specificerats. Istället redovisas ett intervall för att skydda intervjupersonernas identitet. Intervjupersonerna arbetar inom en känslig och utsatt bransch som bevakningspersonal och polis, därför är det viktigt att deras identiteter skyddas. Både ljudinspelningar och transkriberingar har förvarats i krypterade externa hårddiskar. Vi har kontinuerligt träffats för att överföra inspelningarna och transkriberingarna till varandras hårddiskar. Hårddiskarna har förvarats utom räckhåll för obehöriga. All historik gällande mejl, inlägg och telefonsamtal har raderats. Diktafonerna har även tömts på dess innehåll.

7 Resultat och analys

I följande avsnitt kommer resultaten från intervjupersonerna att presenteras och analyseras utifrån teorin om manifesta och latenta funktioner. Resultatdelen har skrivits genom en systematisk genomgång av transkriberingarna och *Framework*. De citat som funnits mest relevanta har valts ut och redovisats. Analysdelen genomfördes genom att resultaten återkopplades till teori och tidigare forskning. I denna fas gick även transkriberingarna igenom ännu en gång för att analyseras på nytt och för att finna fler problemområden. I avsnittet nedan kommer resultaten att redovisas genom en tematisk innehållsanalys och de tre teman som identifierats är: *befogenhet, utbildning samt förhållandet och samverkan mellan bevakningspersonalen och polisen*. De tre utvalda teman har identifierats utifrån resultatet i denna studie samt i tidigare forskning. Resultaten överlappar i en del fall och kan därför tas upp i flera olika delar i resultat- och analysdelen.

7.1 Befogenhet

7.1.1 Resultat

När frågor kring ordningsvaktens och väktares befogenheter har ställts i intervjuerna har en stor variation på svar inkommit. Polismyndigheten har i sin rapport från 2019 kommit med förslag på att ge ordningsvakter utökade befogenheter, vilket har bemötts med både positiv och negativ kritik. En majoritet av deltagarna i intervjustudien menar att utökade befogenheter för ordningsvakter hade fått en positiv effekt, och att det hade förenklat arbetet både för polisen och ordningsvakterna. De positiva konsekvenser som tas upp är bland annat att ordningsvakter inte behöver vänta lika länge på tillkallad polis och att polisen får möjlighet att lägga sina resurser på allvarigare och mer brådskande brott. Detta medför att ordningsvakterna också kan återgå till sitt ursprungliga uppdrag, och får möjlighet att jobba mer effektivt och trygghetsskapande. Samtidigt ser bland annat OV/V3 och OV/V5 problem som kan uppstå med utökade befogenheter:

Jag kan väl tycka det är bra, så länge det är rätt personer som jobbar, då ser jag absolut inga problem med det. (OV/V3)

Ja, av det här med befogenheter, alltså, ja, nej på ett sätt så är det väl bra, men sen inte på ett annat sätt för att maktmissbruket kan faktiskt öka och de finns ju faktiskt mycket maktmissbruk i den här branschen, tyvärr [...] (OV/V5)

I våra intervjuer har även V2, OV/V2, OV/V4, P2 och P4 lyft fram liknande beröringspunkter, där ordningsvakternas fallenhet för yrket är en gemensam beröringspunkt. Problemet som tas upp är att utökade befogenheter kan leda till maktmissbruk, och att det finns en reell risk att detta sker ifall lagförslagen implementeras. För att se till att en sådan förändring skulle kunna ta form utlyser flera av deltagarna att antagningskraven måste bli striktare och mer kontrollerade. Dessutom krävs utökad utbildning för att säkerställa att befogenheterna hanteras på rätt sätt. Fyra av de fem intervjuade poliserna menar att vissa utökade befogenheter kan ha positiva effekter:

[...] om man kombinerar de [utökade befogenheter] med rätt utbildning och så vidare så skulle säkert flera av dom sakerna kunna va i gagn liksom för de trygghetsskapande arbetet [...] (P1)

[...] personligen så kan jag se fördelar med att ordningsvakter kan kunna genomföra vissa moment i syfte då att kunna, amen, givetvis upprätthålla den allmänna ordningen samtidigt som man kan ge lite understöd till en polismyndighet, en poliskår som är, stundtals rätt så hårt ansatt [...] (P4)

P4 fortsätter och lyfter problem som kan uppstå vid införandet av utökade befogenheter:

[...] de ställer jag mig positivt till men, jag ser utmaningar och lite faror med att låta ordningsvakter ta sig an polisiära uppgifter om dom inte har adekvat utbildning, för mig handlar de väldigt mycket om utbildning [...] (P4)

P4 menar exempelvis att transport av gripna personer innehåller flera riskmoment, både för ordningsvakterna och för den omhändertagna. Ifall ordningsvakter skulle få denna befogenhet finns det många aspekter att tänka på: bland annat att själva transportbilen måste vara rätt utrustad, men även att ordningsvakter inte har "rätt att köra trängande fall med blåljus och siren, som poliser har", berättar P4. Detta är enligt P4 aspekter som måste tas i beaktning innan ett beslut kan göras på området. OV/V7 menar att om ordningsvakter ges befogenhet att transportera omhändertagna personer hade det fått en positiv effekt, men lyfter samtidigt fram att det finns riskmoment och ifall en sådan befogenhet skulle implementeras krävs det noggrann förberedelse och riskbedömningar.

Av de intervjuade poliserna var det endast P5 som hade en överhängande negativ inställning till utökade befogenheter för ordningsvakter. P5 menar likt P4 att det finns

flera säkerhetsrisker vid transport av omhändertagna och att detta inte ska kunna ske utan grundlig utbildning:

[...] men jag tycker de blir väldigt mycket arbete, jag tycker istället att man kanske skulle satsa på att få igång polisutbildningarna och få folk till och söka, och låta oss kanske sköta dom bitarna. (P5)

Vid fråga om utökade befogenheter hade varit ett alternativ om ordningsvakterna fick utökad utbildning, menar P5 att utbildningen hade behövt vara så pass omfattande att det inte hade varit värt att lägga ner resurser på det. Istället bör en satsning göras på att utöka polisens resurser konstaterar P5.

OV/V1 menar att de nya arbetsuppgifterna som hade tillkommit till ordningsvakterna, i samband med utökade befogenheter, principiellt är en polisiär uppgift men fortsätter:

[...] jag tror det är en naturlig utveckling. Det är nog rätt bra faktiskt, ja asså egentligen tycker jag det är polisen som ska sköta den. Men jag vet att dom är underbemannade, så jag tror att det är... jag tror det är en bra grej att man tar tillfället nu [...] (OV/V1)

OV/V2 lyfter även fram att med det kan bli en fråga om ansvar:

Om det händer någonting under transporten, vem bär ansvaret? I dagsläget är det polisen men om det är vi som gör det är det vi som bär ansvar och det kanske inte är ett ansvar som alla är beredda att ta. (OV/V2)

När det kommer till utökade befogenheter för väktare vill V1, V2, V3, OV/V2, OV/V3, OV/V5 och OV/V6 ha befogenhet att avvisa eller avlägsna personer från platser där de stör den allmänna ordningen. Väktarna menar att det hade underlättat för polisens arbete. V2 nämner bland annat att om en person inte vill lämna en butik vid stängningsdags så kan väktaren inte avvisa personen från platsen, utan måste ringa efter och vänta på en polispatrull som kan komma och göra det åt dem. OV/V2 lägger angående detta till att väktare ibland använder sig av det faktum att allmänheten inte alltid känner till skillnaderna mellan ordningsvakt och väktare, och inte är medvetna om att en väktare inte har befogenhet att avvisa en person från en plats:

I vissa fall är det positivt för då kan väktaren alltid leva på ordningsvaktarnas rykte så att säga, "Jag får tyvärr be dig att gå" ja du har bara bett personen att gå och personen går för att den tror att du avvisat den [...] (OV/V2)

OV/V6 menar att ifall väktare hade fått lov att avvisa eller avlägsna personer från en plats hade det underlättat i processen att skriva rapport till polisen efter det att han bitt en person att lämna en plats, då han hade haft den faktiska befogenheten att göra det.

Sammanfattningsvis visar resultatet att under rätt omständigheter, utbildning och kontroll hade flera av deltagarna gärna sett en utökning av ordningsvakters befogenheter. Det finns dock flera riskmoment som gör att förslaget skulle kunna få negativa konsekvenser. Fyra av tio ordningsvakter och väktare menar att utökade befogenheter kan leda till ökat maktmissbruk, och samtliga av dessa menar att detta problem måste tas i beaktning innan en sådan reform implementeras. Då ordningsvakter inte har samma nivå av säkerhetsklassning som polisen, anser P5 att ordningsvakter inte bör kunna göra registerslagningar, såsom Polismyndigheten (2019, s. 8) har lagt fram ett lagförslag till.

7.1.2 Analys

Resultaten från intervjustudien visar att beslutet om att ge ordningsvakter och väktare ökade befogenheter är komplext men att majoriteten är för utökade befogenheter, om rätt säkerhetsåtgärder vidtas. Såväl poliser, ordningsvakter som väktare har lyft fram positiva effekter av en sådan förändring, att samarbetet mellan den privata sektorn och polisen hade förbättrats och effektiviserats. I dagsläget måste ordningsvakter invänta en polispatrull för att få transportera en omhändertagen person. Ett av lagförslagen är att ordningsvakter själva skulle kunna få sköta transporten. Ordningsvakter hade då inte behövt invänta polisen och transportera den omhändertagna personen, därmed hade ordningsvakterna kunnat lägga mer tid på det trygghetsskapande och ordningshållande uppdraget, vilket är deras manifesta funktion. Eftersom detta går i linje med bevakningsbranschens policys att skapa trygghet (se Avarn u.å.; Securitas u.å.; Securitas 2020). Att säkerhetsvakter skulle få utökade befogenheter är något som skulle bidra till det brottsförebyggande arbetet, menar Kole (2017, s. 28). Detsamma gäller för polisens del, då de hade kunnat fokusera på att bekämpa den grövre brottsligheten (se Bradley & Sedgwick 2009, s. 479), samt deras trygghetsuppdrag (Polisen 2019). Detta är ett exempel på plural policing i praktiken. Att ordningsvakter inte har befogenhet att transportera omhändertagna och stundvis måste vänta på polisen i upp till flera timmar. Detta kan ses som en pågående dysfunktion och är en av anledningarna till att det pågår

en utredning om ordningsvakter ska få utökade befogenheter (Polismyndigheten 2019, ss. 16-17).

Den effektivisering som hade skett för både polisen och bevakningsbranschen om ordningsvakter hade fått transportera omhändertagna, kan ses som den tilltänkta manifesta funktionen, eftersom den stämmer överens med motiveringen till förslagen av lagändringarna i Polismyndighetens rapport (2019, ss. 16-18). Funktionen påverkar då främst vad Merton kallar för sociala grupper (Merton 1968, s. 118). I detta fall påverkar funktionen ordningsvakter och poliser. Det har däremot visat sig i denna studie att det råder en oro från både bevakningspersonalen och polisen om att maktmissbruk hade kunnat uppstå. Detta kan ses som en latent dysfunktion på grund av den potentiella skadan maktmissbruket kan innebära. Även denna funktion påverkar de sociala grupperna poliser och ordningsvakter, dock negativt. Detta är något som Polismyndigheten (2019, s. 5) har tagit i beaktning, då de föreslår att antagningsprocessen ska skärpas för att säkerställa att endast personer som är rätt lämpade för uppdraget antas. I slutändan kan både den manifesta funktionen och den latent dysfunktionen även påverka vad Merton kallar för det sociala systemet (Merton 1968, s. 118). Förändringen kan därför påverka den trygghetsskapande aspekten i samhället i både positiv och negativ bemärkelse.

Flera av våra respondenter har uttryckt en önskan om att väktare ska få befogenhet att avvisa eller avlägsna personer. Vi kan här se liknande argument till varför ordningsvakter ska få utökade befogenheter: för att öka effektiviseringen av väktarnas eller ordningsvakternas arbetsuppgifter. Berg (2010, s. 289) menar att det finns säkerhetspersonal i Sydafrika som inte har några utökade befogenheter gentemot gemene man. Trots detta har dessa säkerhetsvakter stor auktoritet i samhället då de använder sig av befogenheter de inte har. I likhet med detta exempel kan vi se att flera av väktarna som vi har intervjuat beskriver scenarion där de använder sig av allmänhetens okunskap i vilka befogenheter väktarna har, där allmänheten tror att de har befogenhet att avvisa dem från platsen och således gör som väktaren säger. Ur ett lagstiftningsperspektiv kan detta ses som en latent dysfunktion då väktarna i praktiken använder sig av befogenheter de inte har, något som i förlängningen kan bli en fråga om rättssäkerheten upprätthålls. Ser vi istället på saken genom väktarnas perspektiv använder de sig av denna okunskap hos allmänheten som en manifesterad funktion. Då det

sker medvetet eftersom det effektiviserar och underlättar deras arbete blir det, utifrån Mertons teori, en manifest funktion (Merton 1968, s. 105). Berndtsson (2014, ss. 547-548) beskriver hur säkerhetsbranschen regleras av en stor mängd olika lagar och regler, och att det kan skapa gråzoner. Sättet som väktare använder sig av allmänhetens okunskap kring deras befogenheter kan ses som ett exempel på en sådan gråzon.

7.2 Utbildning

7.2.1 Resultat

I intervjuerna med bevakningspersonalen uttrycker V3, OV/V1, OV/V2, OV/V4, OV/V5 och OV/V6 att utbildningen för att bli väktare och/eller ordningsvakt har mer att önska gällande praktisk tillämpning. Bevakningspersonalen tyckte generellt att utbildningen är dålig på att lära ut självskydd samt att förbereda väktaren/ordningsvakten inför yrket på ett adekvat sätt. Särskilt kring ordningsvaktsutbildningen lyftes sådan kritik, som inte innefattar en praktisk yrkesträning som väktarutbildningen gör. OV/V4 uttryckte sig följande om ordningsvaktsutbildningen:

[...] såhär i efterhand kan man ju tycka det är löjligt för att bara för att du går en ordningsvaktsutbildning, ja du lär dig dina paragrafer och dom befogenheterna du får agera efter men du lär ju dig inte jobbet för det är ju mycket på dig själv [...] (OV/V4)

V2 och OV/V3 tyckte båda att utbildningen förberedde dem bra inför yrket och yttrade inga negativa aspekter av den. V2 ansåg att utbildningen är något han bär med sig i sitt yrkesliv som väktare, och att den framförallt förberedde honom på ett bra sätt gällande hans skyldigheter och rättigheter.

Problematiken som en del av bevakningspersonalen upplever är att ordningsvakter kommer ut på gator och torg med befogenheter utan vetskapen om hur dessa ska tillämpas på ett korrekt sätt. OV/V6 menar att det framförallt är i början av anställningen som detta kan ses som ett problem, innan personen har fått in rutiner:

För som det är idag: du går utbildningen - pang shom - och du kan gå ut och ställa dig och jobba och då blir man bara så här "Ojoj, den totala tokrucken ska stå och tolka lagtexterna i en ny situation". Det kan gå på två sätt: det kan gå dåligt och det kan gå rent åt helvete. Det är dom två varianterna tills dess att personen i fråga börjar få lite rutin. (OV/V6)

P1 menar att ordningsvaktsutbildningen i sig är kort men att bli ordningsvakt är en process där man bygger på sig erfarenhet under tidens gång. Han säger att det inte är en "formell" utbildning utan istället en erfarenhetsmässig sådan.

Bevakningspersonalen som intervjuades är klivna gällande utökade befogenheter. En minoritet såg enbart de positiva aspekterna som utökade befogenheter har, vilket framförallt motiveras i att de inte behöver vänta på polisen i vaktlokalen. Bevakningspersonalen, framförallt OV/V2, OV/V5, OV/V6 och OV/V7, tyckte att ordningsvaktsutbildningen idag inte kommer att fungera med utökade befogenheter. Ifall utökade befogenheter ska införas, måste även utbildningen utökas och antagningskraven måste skärpas. OV/V7 menade att om detta inte görs så kan det resultera i negativa konsekvenser:

Kompetensnivån behöver höjas hos ordningsvakter om man ska få mer, fler befogenheter, men det betyder också större ansvar och utrymme för beslut liksom, egna beslut, och det är ju där problemet ligger om man inte kan sina lagar så kan man ta fel beslut och med utökade befogenheter kan resultera i katastrofala konsekvenser. (OV/V7)

P3 och P4, som båda arbetar som ordningsvaktssamordnare, håller med den punkten som bevakningspersonalen framhävde. P3 och P4 ser gärna att utbildningen utökas om befogenheterna utökas, inte enbart att de nya befogenheterna ska inkluderas i utbildningen utan att utbildningen som helhet bör ses över. P4 påpekade också att ordningsvaktsutbildningen endast är två veckor och det är "lite sådär" (P4). Däremot menar P5 att en utökning av befogenheter skulle innebära väldigt mycket arbete med att förlänga utbildningen och säkerhetsklassa personalen, och menar istället att större satsningar borde ske för att få fler sökanden till polisutbildningarna.

I och med att väktarutbildningen och ordningsvaktsutbildningen skiljer sig åt finns det även delade åsikter kring utbildningarna. Ordningsvaktsutbildningen ligger idag på 80 timmar utan någon yrkespraktik, medan väktarutbildningen ligger på 288 timmar inklusive 160 timmars yrkespraktik (PMFS 2017:10; Polisen 2020c). OV/V2 uppmärksammar denna skillnad mellan utbildningarna och påpekar att ordningsvaktsutbildningen, som ger fler befogenheter, är kortare än väktarutbildningen där en väktare inte får några befogenheter alls:

[...] jag tycker den [ordningsvaktsutbildningen] borde vara längre faktiskt med, i förhållande med dom befogenheter du får. För rent krasst det tar längre tid att bli väktare som har mindre befogenheter. (OV/V2)

OV/V6 vidareutvecklar detta och menar att ordningsvaktsutbildningen, likt väktarutbildningen, bör innefatta en praktikperiod på 160 timmar:

Nej alltså ja vi fick lära oss att boja, ja vi fick lära oss att bryta bända lite och ja vi fick gå igenom en väldigt massa paragrafer, ja, men, ordningsvaktsutbildningen som den är idag borde ändras lite. Dom borde som väktare ha en 160 timmars praktik innan man ställer ut dom på fältet som färdiga ordningsvakter. Eller åtminstone ett visst antal pass dom måste ha jobbat innan man ställer ut dom som ordningsvakter. (OV/V6)

Riskerna med utökade befogenheter som inte kombineras med en utökad utbildning är enligt V2 och OV/V5 maktmissbruk och fler fall av övervåld. OV/V6 menar att en utökad utbildningen inte är det enda som borde avgöra huruvida ökade befogenheter ska ges till ordningsvakter. Istället menar OV/V6 att ordningsvakter som grupp inte går att generalisera. OV/V6 säger att enbart de ordningsvakter som kommer att tillämpa befogenheterna i deras vardagliga yrkesprofessionella liv ska få dem. OV/V6 menar att personer som arbetar som ordningsvakter på krogar inte bör få utökade befogenheter eller en utökad utbildning då de inte kommer att arbeta med dem dagligen och ha användning av utökade befogenheter. Därmed är de inte lämpade för att hantera dessa utökade befogenheter. Istället bör utökade befogenheter ges till exempelvis ordningsvakter som arbetar i tunnelbanor, menar OV/V6.

Utbildningen idag, ansåg en del inom bevakningspersonalen och polisen, är bristfällig. Förändringen som de vill se med utbildningen, ifall utökade befogenheter införs, bör fokusera mer på kommunikation. P5 menar att detta är viktigt för att minimera våldsanvändningen från bevakningspersonalen:

Ja, jag kanske skulle vilja se dubbelt så mycket egentligen [utbildningstimmar för ordningsvakter], för att kunna lägga ner lite tid på kommunikation och, ja de fysiska att kunna göra ett säkert omhändertagande utan att behöva använda så mycket våld. (P5)

OV/V4, OV/V5 och OV/V7 var också inne på detta spår och uttryckte ett missnöje gentemot de språkrav som ställs på bevakningspersonalen, då de har stött på kollegor som har bristfälliga språkkunskaper i svenska. Ifall utökade befogenheter införs måste antagningskraven, framförallt språkraven höjas, enligt dem. OV/V5 menar att det

handlar om hennes egna säkerhet att hennes kollega bör ha grundläggande svenska språkkunskaper:

Alla har rätt att leva och utföra sitt jobb men jag vill gärna ha en kollega som kan förstå vad jag säger, det är viktigt, faktiskt, och jag är inte rasist eller något sånt, utan jag tänker på min egna säkerhet. För att om det är någonting som händer måste jag kunna ropa på honom, och han måste förstå vad jag säger. (OV/V5)

OV/V4 lyfter även upp problemet:

Men visst, man ska ju kunna förmedla sig och jag har ju träffat kollegor av annan etnisk härkomst som behärskar det svenska språket fruktansvärt dåligt och då blir det problem. (OV/V4)

OV/V7 menar att utbildningen som en kommun har för sina mobila ordningsvakter, som inkluderar mer kommunikativa moment, är en jättebra utbildning som den grundläggande ordningsvaktutbildningen också bör ha:

Jag tycker att dom särbehandlar egentligen dom övriga [ordningsvakterna], varför ska inte alla - det är ju jättebra utbildningar, varför låter ni inte polisen utbilda, varför låter ni inte utbilda från polisen alla ordningsvakter i konflikthanteringar, bygga broar, liksom prata med ungdomar, lite barnpsykologi, allt möjligt där. (OV/V7)

Sammanfattningsvis rådde konsensus mellan ordningsvaktssamordnarna och majoriteten av bevakningspersonalen att utbildningen måste utökas om ökade befogenheter träder i kraft. Bevakningspersonalen ansåg att utbildningen, som den ser ut idag, är bristfällig framförallt inom praktiska tillämpningsmoment och kommunikationsdelen, vilket även P5 höll med om. Antagningskraven, specifikt svenskraven, ansåg bevakningspersonalen också måste höjas innan eventuella utökade befogenheter införs. OV/V6 lyfte fram att det kanske inte vore lämpligt att alla ordningsvakter skulle få ta del av de utökade befogenheterna, med tanke på att enbart en handfull kommer att använda sig av dem.

7.2.2 Analys

I studien har det framkommit att bevakningspersonalen först och främst vill att antagningskraven höjs innan en utökning av befogenheterna sker. Exempelvis är språktesterna som görs inte på en tillräckligt hög nivå, menar en del av intervjupersonerna. De har kollegor som knappt kan föra sig i det svenska språket. I vår studie är det av vikt att titta på och förstå teorin om funktioner utifrån ett perspektiv

från intervjupersonerna. Bevakningspersonalen såg nämligen skadliga inverknings, alltså dysfunktioner, av att språkkraven ser ut som de gör idag. Framförallt vad det gäller den egna säkerheten som OV/V5 påpekade då hon menar att hennes kollegor måste förstå vad hon menar i svårlösta situationer. I och med att bland annat OV/V5 menar att hon kan fara illa om hennes kollega inte förstår henne, är det en latent dysfunktion att personer med bristfällig svenska arbetar inom branschen.

Ordningsvaktssamordnarna samt majoriteten av bevakningspersonalen ansåg att utbildningen, så som den ser ut idag, inte är tillräcklig om utökade befogenheter införs. Den tidigare forskningen på området visar att de privata säkerhetsföretagen samt polisen ansåg att utbildningsperioden behöver förlängas (Chinwokwu 2018, ss. 90-91), vilket stämmer överens med vad samtliga inom bevakningspersonalen tyckte med undantag från V2 och OV/V3. P5 menar att det behövs en längre utbildning för ordningsvakter och att mer kommunikationsträning krävs för att minimera mängden våld som ordningsvakter använder sig av för att gripa någon. P5 uttryckte sig dock inte på ett sådant sätt som gör att det går att fatta misstanke om att det i dagsläget finns en dysfunktion med att utbildningen resulterar i en för stor mängd våld, men V2 och OV/V5 varnade för just maktmissbruk och övervåld. Just maktmissbruk och övervåld beskrivs av OV/V5 som en konsekvens av att personen inte kan sina lagstöd. Ur ett rättssociologiskt perspektiv blir detta intressant därför att lagens tillämpning inte används på ett korrekt sätt i enlighet med lagen. V2 och OV/V5 ser nämligen en tydlig skadlig konsekvens med om ordningsvaksutbildningen inte förlängs när nya befogenheter införs i form av övervåld och maktmissbruk, vilket utifrån den teoretiska utgångspunkten är en latent dysfunktion. I tidigare forskning på området syns det tydligt att en förlängd utbildningsperiod för privat säkerhetspersonal resulterar i att företag i sig ser mer professionella ut (Omotoso & Aderinto 2012, s. 88). Vi vill dessutom påstå att övervåld och maktmissbruk har motsatt verkan: att företag ser mindre professionella ut.

I studien framkom kritik mot kontrasten mellan väktarutbildningen och ordningsvaksutbildningen. Väktarutbildningen är totalt 288 timmar, varav 160 timmar är praktisk yrkesträning (PMFS 2017:10, ss. 19, 39-49), medan ordningsvaksutbildningen idag ligger på 80 timmar, utan någon praktisk yrkesträning (Polisen 2020b). OV/V2 och OV/V6 var framförallt de som ställde sig mest kritiska till

detta och ifrågasatte hur det kommer sig att en ordningsvakt, som har en del polisiära befogenheter, har en kortare utbildning än en väktare som inte har några polisiära befogenheter alls. OV/V2 och OV/V6 menade båda att de lärde sig yrket ute på fältet, vilket bekräftas av P1. OV/V2 och OV/V6 såg detta som något negativt i förhållande till utökade befogenheter. I dagsläget är det svårt att säga varför utbildningen är upplagd på detta sätt. Däremot går det att se det som en manifest funktion, att ordningsvakterna lär sig att tillämpa teorin i praktik ute i samhället och på verkliga fall, då P1 menar att det inte är en formell utbildning utan en erfarenhetsmässig sådan. Däremot har möjliga dysfunktioner gentemot detta dykt upp i studien som övervåld och maktmissbruk. OV/V6 påpekar dock att när en färdigutbildad ordningsvakt ställs ut kan det gå "dåligt och det kan gå rent åt helvete" med de utökade befogenheterna. Detta tyder på att oavsett vem det är som rekryteras blir utfallet i slutändan negativt på grund av de bristande dysfunktionella delarna av utbildningen.

OV/V6 påpekade att utökade befogenheter till ordningsvakter, som en grupp inte borde ges, utan istället bör Polismyndigheten differentiera gruppen ordningsvakter. Ordningsvakter ser OV/V6 alltså inte som en enhetlig roll, utan i rollen finns det olika arbetsuppgifter. OV/V6 ger som exempel på ordningsvakter som arbetar i tunnelbanor och anser att de bör få utökade befogenheter, men inte personer som arbetar några enstaka gånger per år på en krog. Konsekvensen, enligt OV/V6, är att om en ordningsvakt får utökade befogenheter men inte tillämpar dem regelbundet kan det resultera i negativa konsekvenser. Enligt Mertons teori kan detta bli en potentiell dysfunktion i framtiden.

7.3 Förhållandet och samverkan mellan bevakningspersonalen och polisen

7.3.1 Resultat

Vid frågan om samverkan mellan bevakningspersonal och polisen, hade all bevakningspersonal för det mesta haft positiva interaktioner med polisen, men OV/V4 har haft enstaka negativa interaktioner. OV/V4 berättade att när sådana negativa interaktioner tar plats blir OV/V4 väldigt kortfattad när hon ska hjälpa polisen med att utreda en händelse. Både bevakningspersonalen och polisen ansåg att bevakningspersonal är en förlängd arm och ett viktigt komplement till polisen. P3 förklarar att polisen ska fungera som förmän för ordningsvakter, vilket bland annat innebär att polisen sköter tillsynen av ordningsvakter samt remisser för LOV 3§-

områden. Detta sköts av så kallade kontaktpoliser. Ordningsvakter kan kontakta kontaktpoliserna vid frågor och hjälp. Enligt OV/V4 är det enbart enstaka poliser som ser bevakningspersonal som något negativt:

Flertalet ser oss som ett komplement, men det finns dom här enstaka som ser oss som ett, kanske inte som konkurrenter men liksom, "Hallå, det är jag som är polisen." (OV/V4)

Eftersom det är vanligare att ordningsvakter är ute på offentliga miljöer, så uppskattas deras närvaro av både allmänheten och polisen, anser OV/7. Alla intervjuade poliser håller med om att polisen uppskattar bevakningspersonalens närvaro. OV/V7 upplever att allmänheten värderar deras trygghetsskapande mer än polisens. Enligt alla intervjuade poliser är bevakningspersonalen en viktig faktor för både trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder.

Jag ser ju väldigt positivt till att man kan hjälpas åt så att säga, i både trygghetsskapande åtgärder, ja så, arbete och liksom brottsförebyggande arbete, och kan vi synka våra resurser på ett bra sätt tillsammans så är jag väldigt positivt inställd till att jobba tillsammans mot samma mål med både ordningsvakter och väktare. (P1)

Emellertid betonar P2 vikten av att bevakningspersonal måste användas på rätt sätt. P2 menar att ibland kan de användas vårdslöst istället och få motsatt effekt:

För det kan lika gärna få motsatt effekt, att "Herregud det är så här händer det så mycket och här är så otryggt, så att det går väktare överallt nu". (P2)

Vid större evenemang sker direkta samarbeten mellan bevakningspersonalen och polisen. OV/V2 berättar att poliser kan delas in i grupper med ordningsvakter, vilket ger polisen mer personalstöd och ordningsvakter har någon med fler befogenheter. Vid gemensamma uppgifter, som tillsyn av fotbollsmatcher, beskriver OV/V1 att ordningsvakterna har en mer aktiv roll:

Dom är mycket i bakgrunden. Det är mer att man informerar hur det går och vad som händer och sådär. Det är först när det händer- när det verkligen inträffar nånting, som man har dom som back-up liksom. Annars är det vi som styr allting där. (OV/V1)

Polisen är alltså, enligt OV/V1, en nödlösning vid större evenemang. Eftersom det är vanligare att bevakningspersonal är ute och patrullerar, så kan de lösa brott av enklare beskaffenhet:

[...] för mig tycker jag att väktare och ordningsvakter och bevakningsbransch, det hjälper väldigt mycket polisen för att, massa situationer när vi kunde lösa, som små situationer, så behöver vi inte kalla polisen hela tiden. [...] blir absolut, mindre kostnad för polisen, om vi är där vid plats [...] (V2)

Däremot vill P2 att alla former av brottslighet ska hanteras av polisen. Att bevakningspersonal får hantera brott av enklare beskaffenhet är på grund av att polisen inte har resurser att avsätta, menar P2. P3 har upplevt att ordningsvakter har börjat få fler uppgifter som tidigare låg hos polisen. Ytterligare menar P3 att allt fler LOV 3§-områden har tillkommit, vilket har resulterat att ordningsvakter sköter en del av ordningsförhållandet som egentligen ligger hos polisen. Att den här utvecklingen har skett beror på att polisen inte har tillräckligt med resurser, anser samtliga av de intervjuade poliserna. Även en ökad efterfrågan från kommunerna är en bidragande faktor till bevakningsbranschen tillväxt, anser P4. OV/V1 anser också att bevakningsbranschen har åtagit sig uppgifter som egentligen bör ligga hos polisen. En sådan uppgift är patrulleringsuppdrag i "oroliga områden". P5 menar att områden, som präglas av många kriminella grupperingar, kan ordningsvakter komma att bli attackerade. Detta leder i sin tur att polisen måste avsätta resurser på att "rädda" bevakningspersonal, menar P5. Men polisens primära roll är fortfarande att sköta det brottsutredande uppdraget:

Så vi skulle ändra det så skulle vi ändra- amen dels få till oss väldigt mycket mer poliser. Sen kanske man även skulle prioritera det uppdraget lite mer, just ordningsroll. Idag är det ju lite annat som vi måste prioritera först så att säga. Vi har ju ändå det brottsutredande uppdraget är ju vårt allra främsta. (P3)

OV/V6 menar också att det är bevakningspersonalen som står i fronten vid bekämpande av all "småbrottslighet" (OV/V6). Bevakningspersonalen sköter alltså till stor del de mindre allvarliga situationerna, vilket besparar polisen resurser. P1 ser positivt till samverkan med den privata bevakningsbranschen, eftersom polisens uppgifter avlastas:

Jag ser ju väldigt positivt till att man kan hjälpas åt så att säga, i både trygghetskapande åtgärder, ja så, arbete och liksom brottsförebyggande arbete, och kan vi synka våra resurser på ett bra sätt tillsammans så är jag väldigt positivt inställd till att jobba tillsammans mot samma mål med både ordningsvakter och väktare. (P1)

Det går inte att lösa den brottsförebyggande frågan själv, betonar P1. Lösningen ligger i samarbetet med olika verksamheter och att kombinera varandras kompetenser. Ordningsvakter delger även information till polisen:

Därför att dels samarbetet, men också för att vi kan ju se grejer som polisen inte ser och det vill dom ju veta. Kanske mot specifika gator eftersom vi har vissa områden där polisen vill att vi är extra synliga [...] för polisen har ju också ett kortsiktigt, ja dom går in och gör snabba insatser, men dom har ju också vissa ärenden som är lite mer långsiktiga och då kan ju vår information vara värdefull.
(OV/V4)

Här framgår det att bevakningspersonalen är en bra källa för information. Informationen rapporteras sedan till polisen, där informationen kan bistå polisen i olika insatser. För polisen handlar det om att få lägesbilder, menar P2, och mycket arbete sker på den operativa nivån. P2 nämnde exempelvis att tillsynsuppdraget polisen har innebär bland annat att läsa de ordningsvaktsrapporter som skickas in. I ordningsvaktsrapporten informerar ordningsvakterna om exempelvis hur många de har omhändertagit eller hur situationen har sett ut på objektet. Det är dock inte alltid att ordningsvakter lämnar in rapporter. P2 berättade att polisen har lanserat en digital tjänst, eNova, som ska användas i hela landet till hösten. eNova tillåter polisen att delge information om specifika händelser eller signalement.

Innan polisens omorganisation 2015 var samverkan och dialogen med polisen väldigt bra, enligt OV/V4. Innan omorganisationen fanns så kallade närpolis, som bevakningspersonal hade nära kontakter med:

Alltså, det har varit upp och ner genom åren, det får jag ärligt säga, när vi hade dom här riktiga närpoliserna det är många år sen, då var det oftast samma poliser och man lärde känna varandra va, dom var trygga med oss, dom visste att vi var ju OV [...] vi kunde vi även ha, alltså föra dialoger om du förstår vad jag menar...vi kunde lösa mycket utan att behöva påkalla deras uppmärksamhet.
(OV/V4)

Däremot anser P5 att införandet av kontaktpoliser ledde till en förbättrad samverkan mellan polis och bevakningspersonal. Både OV/V2 och OV/V4 berättade också att nyexaminerade poliser ser bevakningspersonal som ett hinder. Det beror främst på att poliserna inte har kunskap om bevakningspersonalens arbetsuppgifter och befogenheter. Det kan leda till att ordningsvakter förväxlas med väktare. Även P5 bekräftar att okunskapen kan leda till motsättningar. Polisens nedvärderande syn har

ibland lett till att OV/V4 har blivit mindre benägen att bistå polisen. OV/V2 upplever att de nya poliserna ser bevakningspersonal som ett hot - att de tar delar av polisens jobb. OV/V4 spekulerar att okunskapen kan bero på att ett litet fokus läggs på bevakningspersonalens roll i polisutbildningen, något som OV/V7 bekräftar utifrån ett samtal med polisen. Vidare menar OV/V2 och OV/V3 att större företag tas mer på allvar än små företag av polisen, vilket beror att större företag har högre krav. Men överlag anser OV/V4 att samarbetet idag fungerar "fantastiskt". Som ordningsvakt är OV/V4 närvarande på möten med olika verksamheter:

Men så som vi har det idag så har vi ju ett fantastiskt samarbete med polisen, nu på grund av corona har vi inte möten annars har vi ju, vad kan man kalla det, utsättningsmöte inför dom passen vi har och det är ju då med väktarbolaget, det är med polisen, det är med socialsekreterarna, det är med fritid, eftersom vi har ju ett, alltså ett genuint samarbete [...] (OV/V4)

Utsättningsmötena sker vanligtvis en gång i veckan men på grund av coronapandemin har utsättningsmötena skett mer sporadiskt, menar OV/V4. P3 nämnde även att resurser för utsättningsmöten inte alltid finns, framför allt i mindre orter, men fungerar fortfarande bra i storstäder. Polisens omorganisation 2015 har varit en anledning till resursminskningen, menar P3. Däremot utnyttjas ordningsvakter mer i mindre orter, tycker OV/V2. Att ordningsvakter används mer beror på att polisstationerna är längre ifrån varandra, förklarar OV/V2. Däremot upplever OV/V7 att polisens förmanskap aldrig har utnyttjats i den storstad OV/V7 arbetar i. Polisen har aldrig bett dem lämna sina objekt för att få mer stöd.

Sammanfattningsvis är bevakningspersonal ett viktigt komplement för polisen, anser alla intervjupersoner. Bevakningspersonalen avlastar polisens resurser, hanterar brott av enklare beskaffenhet och bidrar till de trygghetsskapande samt brottsförebyggande åtgärderna. Enbart enstaka poliser och nya poliser kan uppfatta bevakningspersonal som ett hinder, nämnde OV/V2 och P5. Detta kan bero på att poliserna inte har tillräckligt med kunskap om deras befogenheter och vad som skiljer ordningsvakter från väktare. Samverkan i yttre tjänst mellan polisen och bevakningspersonalen sker inte ofta, utan det är framför allt vid stora evenemang som direkt samverkan sker. Annars sker kontakten med polisen genom att polis tillkallas för att hämta en gripen person eller genom ordningsvaktsrapporterna. Vidare sker utsättningsmöten med olika

verksamheter där både polisen och bevakningsbranschen är delaktiga. Lanseringen av eNova ska också förbättra kommunikationen mellan polisen och ordningsvakterna.

7.3.2 Analys

I den data som samlats in sägs det att lite fokus läggs på ordningsvakternas befogenheter under Polisutbildningen, och det ser OV/V4 som något negativt då det kan ge upphov till negativa interaktioner. Polisutbildningen regleras rättsligt, och utifrån OV/V4:s upplevelser och observationer kan negativa interaktioner vara ett resultat av en rättslig latent dysfunktion. OV/V4 beskriver ytterligare hur hon håller sig väldigt kortfattad när hon ska hjälpa polisen utreda ett brott, om det är så att poliserna varit negativa gentemot henne, vilket också kan ses som en dysfunktion ur en samverkanssynpunkt.

Shearing och Stenning (1981, ss. 219-226) menar att det kan uppstå intressekonflikter mellan den privata bevakningsbranschen och polisen. Prenzler och Sarre (2012, s. 151) menar trots att polisen och säkerhetsbranschen ska komplettera varandra ser polisen ner på ordningsvakter och väktare. Underminerandet av säkerhetspersonal från polisen är något som tidigare förekommer i Berndtsson och Stern (2011, ss. 415-417) studie, samt i länder som Sydafrika (Kole 2017, ss. 27-29) och Storbritannien (Ariel, Bland & Sutherland 2017, s. 22; Prenzler & Sarre 2012, s. 151). Poliserna i denna studie tar avstånd från denna kultur, och understryker att samverkan med bevakningsbranschen är vitalt för att skapa ett tryggare samhälle. Enligt Prenzler och Sarre (2012, s. 150) har även efterfrågan på säkerhetsvakter ökat, och i Sverige har efterfrågan av LOV 3§-områden ökat. Här går det att se hur plural policing är etablerat i Sverige för att göra samhället tryggare. Samtliga poliser som deltog i denna studie menar att de ser bevakningsbranschen som en stor bidragande faktor till trygghetsskapandet i samhället samt inom det brottsförebyggande arbetet. Att bevakningspersonalen har en preventiv effekt bekräftar de tidigare fynden som återfinns i den tidigare forskningen (Kammersgaard 2021, s. 119; Nalla & Gurinskaya 2020, s. 104; Shearing & Stenning 1981, s. 210). P5 har en positiv syn på samverkan med bevakningspersonal, men lyfter dock fram att det finns poliser som ser ordningsvakter och väktare som en belastning. Denna syn från polisens sida är en latent dysfunktion, då denna inställning kan skapa friktioner mellan bevakningspersonalen och polisen. Larsson och Svensson (2010, s. 98) tillämpade dysfunktions begreppet genom att förklara att: om lagen motverkar sitt egna

syfte är det en dysfunktion. Utifrån resultatet i denna studie är det en dysfunktion därför att: om det finns poliser som ser ner på bevakningspersonal motverkar det syftet med god samverkan mellan polisen och bevakningsbranschen.

Det finns en enighet bland intervjupersonerna att bevakningspersonal är ett viktigt komplement i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet, vilket har stöd i den tidigare forskningen (Ariel, Bland & Sutherland 2017; Chinwokwu 2018, s. 90; Jones & Newburn 2006, s. 6; Kammersgaard 2021, s. 119; Nalla & Gurinskaya 2020, s. 104; Shearing & Stenning 1981, s. 210; Yoshida 1999, s. 260). Komplementet visar ett tydligt exempel på plural policing i Sverige. P2 nämnde dock att närvaron av bevakningspersonal kan få motsatt effekt: att det leder till en ökad otrygghet. Zedner (2009, ss. 20-21) menar att tryggheten hos allmänheten kan minska vid närvaron av uniformerad personal, vilket P2 också tar upp. Att öka närvaron av bevakningspersonal kan därmed få en latent dysfunktion, om bevakningspersonal används i för stor utsträckning. Att sätta ut bevakningspersonal på exempelvis offentliga platser görs i trygghetsskapande syfte, det är deras manifesta funktion om det görs på rätt sätt. Ifall det inte skapar trygghet är det därmed något oväntat och något som strider mot den manifesta funktionen. Vid det brottsförebyggande arbetet, som OV/V6 nämnde, står bevakningspersonalen i fronten vid bekämpandet av småbrottslighet. Ariel, Bland och Sutherlands studie (2017) visade att säkerhetsvaktens patrullerande leder till att fler brott upptäcks. Den här formen av brottsbekämpning är en manifest funktion av bevakningspersonalens ökade närvaro.

Fortsättningsvis är ideal samverkan en manifest funktion, då det har positiva konsekvenser där syftet med samverkan följs, och det grundas i det informationsutbyte som sker mellan bevakningsbranschen och polisen. Samverkan kan leda till att polisen får en förbättrad lägesbild genom bevakningspersonalens rapportering. Bevakningspersonalens bevakningar leder till att information kan samlas in, information som annars inte hade kommit till polisens kännedom. Även genom eNova kan ordningsvakter ta del av viktigt information som kan vara av relevans. Studier från Norge (Nøkleberg 2020, s. 614) och Nigeria (Chinwokwu 2018, s. 91) visar att polisen är motvillig att delge information till säkerhetsbranschen. Däremot visar denna studie att det ser annorlunda ut i Sverige, eftersom polisen använder sig av programmet eNova för att delge information till bevakningsbranschen. Kommunikationskanaler mellan

säkerhetsbranschen och polisen är även en viktig punkt för att främja samverkan (Prenzler & Sarre 2012, ss. 163-165). eNova visar även att polisen i Sverige är villiga att delge information till privata säkerhetsföretag, vilket går emot Chinwokwu (2018) och Nøklebergs (2020) forskning. Den tilltänkta manifesta funktionen med introduceringen av eNova är att främja samverkan mellan polisen och bevakningspersonalen.

OV/V4 påpekar att det i dagsläget inte längre går att föra samma form av dialog med polisen som främjar samverkan, då närpoliserna i hennes stad har försvunnit sedan polisens omorganisation 2015. Att närpoliserna har plockats bort resulterar således i en latent dysfunktion eftersom OV/V4 upplever att samverkan har försvårats mellan parterna. Däremot upplever P5 att samverkan har förbättrats sen införandet av kontaktpoliser för ordningsvakterna, vilket utifrån det perspektivet är en manifest funktion då en kontaktpolis syfte är att öka samverkan med ordningsvakter. Därav är det svårt att säga hur det faktiskt ser ut i samhället eftersom inget entydigt svar kom fram från intervjupersonerna.

Som P3 nämnde har polisen inte längre lika stort ansvar av att upprätthålla ordningsförhållandena, vilket betyder att patrulleringsuppdrag inte är lika prioriterade. Direkt samverkan sker för det mesta när polis tillkallas av bevakningspersonal eller vid större evenemang. Omorganisationen har även påverkat möjligheterna till att genomföra utsättningsmöten, åtminstone på mindre orter, ansåg P3. Men mindre orter har den manifesta funktionen att bevakningspersonalen används mer jämfört med storstäder. Detta beror framförallt på att polisstationerna är längre ifrån varandra menar OV/V2. Att bevakningspersonal tar platsen där polisen inte räcker till styrker den tidigare forskningen, som har visat att i framförallt gated communities hyrs privata säkerhetsvakter in för att upprätthålla säkerheten (Ariel, Bland & Sutherland 2017, s. 21; Bradley & Sedgwick 2008, ss. 485-486; Zedner 2009, s. 90). Det ska dock tydliggöras att det finns skillnader mellan mindre svenska orter och gated communities i andra länder, men sambandet att privata säkerhetsvakter agerar som den enda trygghetsskapande aktören i ett geografiskt område är densamma. Orterna blir då beroende av polisens reaktiva arbete. Detta är också ett exempel på plural policing och deras skilda arbetsuppgifter. Enligt Polismyndigheten (2019, ss. 16-17) kan tillkallad polis få åka flera mil för att omhänderta berusade personer, på grund av det långa avståndet mellan polisstationerna. Eftersom ordningsvakterna inte har polisens reaktiva

arbetssätt kan de agera tidigare. Polisens reaktiva arbetssätt kan därför agera för sent, vilket leder till att de inte upprätthåller det trygghetsskapande målet (se Polisen 2019). Detta blir en tydlig latent dysfunktion som troligtvis är ett resultat av polisens bristande resurser. Däremot blir det en manifest funktion för bevakningsbranschen eftersom de har resurserna att upprätthålla samt skapa trygghet.

OV/V7 menade att polisen inte agerar tillräckligt bra i rollen som förmän för ordningsvakter. Upplägget med polisens förmanskap över ordningsvakterna är tänkt som en manifest funktion, eftersom polisen kan beordra ordningsvakterna att hjälpa polisen. Därav kan ordningsvakterna ses som en viktig resurs i polisarbetet. Denna manifesta funktion utnyttjas dock inte enligt OV/V7. Detta kan i specifika situationer resultera i dysfunktioner om det är så att polisen exempelvis inte utnyttjar ordningsvakternas resurser och då själva hamnar i underläge. Användningen av förmanskap kan även få den manifesta funktionen att följa företagets policy (se Avarn u.å.; Securitas u.å.; Securitas 2020). Den manifesta funktionen befästs då ordningsvakter används av polisen för att skapa trygghet i samhället, och trygghetsskapande är en policy som bevakningsföretag har (se Avarn u.å.; Securitas u.å.; Securitas 2020). Däremot kan det bli en latent dysfunktion gentemot kunden som har anställt ordningsvakterna. Ordningsvakterna lämnar trots allt sitt objekt för att bistå polisen och då försvinner den trygghetsskapande aktören från kundens objekt.

Fortsättningsvis kan tillväxten av LOV 3§-områden bli en latent dysfunktion för poliserna. Att bevakningspersonal används i "oroliga områden", som OV/V1 beskrev dem som, har latent dysfunktioner på grund av att polisen, enligt P5, måste skicka iväg poliser för att "rädda" bevakningspersonal. Efterfrågan av LOV 3§-områden tar ordningsförhållandet från polisen och avyttras till bevakningsbranschen, en företeelse som även sker i andra länder (Ariel, Bland & Sutherland 2017, s. 1; Berg 2004, ss. 105-106; Mulone 2016, s. 278; Nalla & Gurinskaya 2020; Santonen & Paasonen 2017, s. 585; Shearing & Stenning 1981, ss. 213-215; Wood & Shearing 2007, s. 38; Zedner 2009, s. 89). Men blir samtidigt en manifest funktion eftersom polisen kan omdirigera resurser till att sköta det brottsutredande uppdraget, som P3 lyfte fram. Bradley och Sedgwick (2009, s. 479) menar även att resurser kan omdirigeras för att bekämpa den grövre brottsligheten istället. Ordningsvakter skulle enbart förordnas i undantagsfall (SFS 1980:578), och inte åta sig polisiära uppgifter (Prop. 1979/80:122, ss. 28-29). Detta står

i kontrast med hur det ser ut idag då det enbart i Polisregion Syd existerar 78 LOV 3§-områden (Polismyndigheten 2021). Vidare finns det diskussioner om att expandera LOV 3§-områdena så att de täcker hela kommuner. Detta skulle innebära att ordningsvakter får förordnande att arbeta inom hela kommuner (Brå 2020, s. 31). Det blir mycket tydligt att det finns särskilda behov av ordningsvakter idag och att det inte längre handlar om undantagsfall, som proposition 1979/80:122 åsyftade. Den här utvecklingen kan också fungera som en manifest funktion, med anledning av att polisen får fler kompletterande resurser från bevakningsbranschen.

8 Diskussion och slutsatser

Vår studie visar att *plural policing* är något som är framträdande i Sverige idag. Polismyndighetens (2019) lagförslag att utöka befogenheterna för ordningsvakter visar tydligt på Polismyndighetens benägenhet att avyttra trygghetsansvaret till andra aktörer. Avyttringen ges till den privata bevakningsbranschen. Vår studie bekräftar även fynden från tidigare forskning som visar att säkerhetsbranschen ses som ett viktigt komplement till den statliga polisens arbete (Ariel, Bland & Sutherland 2017; Jones & Newburn 2006, s. 6; Kammersgaard 2021, s. 119; Nalla & Gurinskaya 2020, s. 104; Shearing & Stenning 1981, s. 210; Yoshida 1999, s. 260). Dock är den privata säkerhetsbranschen fortfarande mer klientinriktad än samhällsbeskyddande, till skillnad från polisen som är *community-based* (Wood & Shearing 2007, s. 39). Detta är något som inte reflekteras i Avarn och Securitas företagspolicy (se Avarn u.å.; Securitas u.å.; Securitas 2020). Något som studien inte fokuserade på, men som fortfarande är av vikt, är hur nyliberalismen har påverkat säkerhetsmarknaden. Nyliberalismens förespråkande om en friare marknad kan ses som ett viktigt steg i att lätta på polisens hårt belastande resurser, då privata säkerhetsaktörer kan sköta delar av polisens arbetsuppgifter. Upplösningen av "monopol-lagen" släppte även in privata aktörer på säkerhetsmarknaden. Idag finns det flera hundra bevakningsföretag som kan bistå polisens arbete.

Utbildningen för ordningsvakter som den är idag behöver ses över, då ett tydligt missnöje riktas mot den både från polisen och ordningsvakter. Denna studie har kommit fram till att majoriteten av respondenterna anser att utbildningen definitivt bör förändras, så att latent dysfunktioner inte uppstår, om utökade befogenheter införs. Studien visar att det både bland bevakningspersonal och polis finns ett missnöje med avsaknaden av kommunikationsmoment och praktiska tillämpningsmoment i ordningsvaktsutbildningen. Dessutom ansåg de att antagningskraven var alldeles för låga speciellt om utökade befogenheter införs. Samverkan mellan polisen och bevakningspersonalen ansågs generellt sett vara positiv, men bevakningspersonalen önskar att polisen utnyttjar deras förmåskaper mer och verkligen tar till vara på den resurs som ordningsvakter faktiskt bidrar med.

I studien fann vi även att väktare, som inte har befogenheter att avvisa eller avlägsna personer, använde sig av folks okunskap för att göra så; en majoritet av väktarna

önskade dock att få ta del av denna befogenhet. Att väktare använder sig av folks okunskap för att avvisa eller avlägsna personer kan delvis förklaras utifrån att det finns gråzoner i lagstiftningen som möjliggör detta (Berndtsson 2014, ss. 547-548). Berg (2010, s. 289) kom fram till ett liknande resultat gällande hur bevakningspersonal använder sig av befogenheter som de inte har, för att kunna utöva sin yrkesroll och fullfölja sitt trygghetsskapande syfte i samhället. I princip samtliga respondenter ansåg att utbildningen är för kort och för undermålig, speciellt i förhållande till utökade befogenheter. Tidigare forskning menar att både den privata säkerhetsbranschen och polisen anser att utbildningen för privata säkerhetsvakter måste förlängas (Chinwokwu 2018, ss. 90-91).

Utifrån den rättsliga bakgrunden går det se att lagen som instiftades 1974 begränsade marknaden för bevakningsföretag i Sverige. Lagen krävde att alla företag som arbetar med bevakningsuppdrag måste vara auktoriserade av staten (SFS 1974:191). Samtidigt stärkte lagen väktarnas rättsliga skydd genom att brottsbalken (BrB) 17 kap. 5 § gav dem skydd, vilket gav bevakningspersonal en något starkare position i samhället (SFS 1975:667). I bakgrundsdelen till studien beskrivs framväxten av den privata säkerhetsbranschen som ett resultat av nyliberalismen (Bradley & Sedgwick 2009, ss. 478-480; Prenzler & Sarre 2012, s. 150) och att marknaden i Sverige öppnades upp till privata företag därmed kan ses som ett resultat av nyliberalismen. Lagförändringarna som skett efter lagstiftningen 1974 har varit begränsande för bevakningsbranschen. Exempelvis lagförslaget att utbildningsföretag måste vara auktoriserade (Prop. 1988/89:63. ss. 10-12) samt lagförändringen 2006 då differentierad auktorisation infördes, vilket gjorde att bevakningsföretag måste få godkännande av staten för att få jobba inom olika områden inom bevakningsbranschen (Prop. 2005:06:136, ss. 12-13). Polismyndighetens rapport (2019) är därav särskilt relevant att titta på i denna politiska kontext, eftersom den går emot tidigare tendenser att stifta lagar som begränsar bevakningsföretagen.

Kunskapen som denna studie inbringar visar att det i nuläget finns dysfunktioner kring utbildning, samverkan och befogenheter, vilket är dysfunktioner som respondenterna anser måste revideras innan bevakningsbranschen får fler utökade befogenheter. Risken är annars att dysfunktionerna växer i storlek och ord såsom "maktmissbruk" togs upp i intervjuerna som tänkbara framtida dysfunktioner.

I studien finns det ett stort och varierat urval av bevakningspersonal och poliser och detta ses som en av de främsta styrkorna med denna studie i relation till studiens omfattning. Svagheter med urvalet är att enbart en av poliserna i dagsläget arbetar som "patrullerande" polis, och om fler sådana hade inkluderats finns det en möjlighet att resultatet hade skiljt sig åt, framförallt i temat *förhållandet och samverkan mellan bevakningspersonalen och polisen*.

Skillnaden mellan vår studie och andra studier på området är att vi har utgått från ett rättssociologiskt perspektiv, där vår teoretiska utgångspunkt grundar sig på Mertons strukturella funktionsanalys: *latenta* och *manifesta funktioner*. Därtill är studien inte unik med att den är en bottom-up studie. Däremot utgår studien från en svensk kontext, som är minimal inom den tidigare forskning på området. Majoriteten av den tidigare forskningen kommer från USA och Storbritannien. Studien bidrar därmed till det svenska forskningsområdet och kan öppna upp nya perspektiv till framtida forskning.

Rekommendationerna för den praktiska tillämpningen av studien är följande:

- Utbildningen samt antagningskraven som de är utformade idag bör ses över, och en stark uppmaning är att de ska ses över innan utökade befogenheter införs.
- Väktarna önskade sig att ta del av befogenheten att kunna avvisa och avlägsna personer, för i dagsläget förlitar en del väktare på folks okunskap för att kunna göra detta. För att göra bevakningsbranschen och systemet mer rättssäkert bör en utredning kring detta göras.
- Poliser i yttre tjänst bör informeras och utbildas mer angående deras förmanskap över ordningsvakter, då ordningsvakter är en stor resurs som polisen ibland missar att använda sig av.

Rekommendationerna för den framtida forskningen är följande:

- I framtida studier rekommenderar vi att undersöka samverkan mellan polisen och bevakningspersonalen, specifikt kring just den rivaliteten som nämns i tidigare forskning. I och med att denna studie inte intervjuade många poliser i yttre tjänst var det svårt att dra en slutsats om polisen ser ner på bevakningsbranschen, eftersom åsikterna kan skilja sig mellan poliser i yttre tjänst och poliserna vi intervjuade.

- Från intervjustudien har det framkommit att det finns skillnader på hur bevakningsbranschens resurser används på landsbygden jämfört med i städer. Dessutom kan allmänhetens syn på polisen och bevakningsbranschen se annorlunda ut. Detta är av rättssociologisk relevans då effekterna av polisens och bevakningsbranschens struktur och arbetssätt kan se olika ut i olika delar av samhället, och bör därför undersökas ytterligare.
- Zedner (2009, s. 2) menar att ett för stort antal uniformerade säkerhetsvakter kan leda till en ökad otrygghet, något som även P2 tog upp i denna studie. Vi har i denna studie inte kommit fram till om ett sådant scenario stämmer i en svensk kontext. Med diskussioner om att göra hela kommuner till LOV 3§-områden spelar denna aspekt en avgörande roll, och bör därför undersökas närmare i framtida forskning.

9 Källförteckning

9.1 Böcker

Andersen, H. (2007). Funktionalism och neofunktionalism. I Andersen, H. & Bo Kaspersen L. (red.). (2007). *Klassisk och modern samhällsteori*. 3. Uppl., Lund: Studentlitteratur, ss. 179-203.

Baier, M., Nafstad, I. & Svensson, M. (2018). *Om rättssociologi*. Lund: Studentlitteratur.

Banakar, R. (2020). Om rättssociologisk forskningsdesign. I Schoultz, I. & Nafstad, I. (red.) *Om rättssociologisk tillämpning*. Lund: Studentlitteratur, ss. 29-49.

Berndtsson, J. & Stern, M. (2013). Sweden: Public servants from the private sector. I Leander, A. (red.) *Commercialising Security in Europe: Political Consequences for Peace Operations*. Abingdon: Routledge, ss. 58-78.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3. Uppl., Solna: Liber.

Guwallius, K. (2017). *Ordningvakter: Nödlösningen som blev permanent*. Stockholm: Verbal.

Jones, T. & Newburn, T. (1998). *Private security and public policing*. Oxford: Clarendon Press.

Jones, T. & Newburn, T. (2006). *Plural policing: a comparative perspective*. Abingdon: Routledge.

Kvale, S. (2007). *Doing interviews*. 1. Uppl., Thousand Oaks: SAGE Publications.

Merton, R.K. (1968). *Social Theory and Social Structure*. New York: Free Press.

Prenzler, T. & Sarre, R. (2012). Public-Private Crime Prevention Partnerships. I Prenzler, T. (red.) *Policing and security in practice: Challenges and achievements*. London: Palgrave Macmillan UK, ss. 149-167.

Wood, J. & Shearing, C. (2007). *Imagining Security*. London: Willan Publishing.

Zedner, L. (2009). *Security*. Abingdon: Routledge.

9.2 Vetenskapliga artiklar

Ariel, B., Bland, M. & Sutherland, A. (2017). 'Lowering the threshold of effective deterrence'—Testing the effect of private security agents in public spaces on crime: A randomized controlled trial in a mass transit system. *PLoS ONE*, 12(12), ss. 1–31.

Armstrong, N., Dixon-Woods, M., Thomas, A., Rusk, G. & Tarrant, C. (2012). Do informed consent documents for cancer trials do what they should? A study of manifest and latent functions. *Sociology of Health & Illness*, 34(8), ss. 1230–1245.

Banakar, R. (2019). On Socio-Legal Design. ss. 1-22.

Bayley, D.H. & Shearing, C.D. (1996). The Future of Policing. *Law & Society Review*, 30(3), ss. 585–606.

Benson, B.L. (1998). Crime control through private enterprise. *Independent Review*, 2(3), ss. 340–369.

Berg, J. (2004). Challenges to a formal private security industry-SAPS partnership: lessons from the Western Cape. *Society in Transition*, 35(1), ss. 105–124.

Berg, J. (2010). Seeing like private security: Envolving mentalities of public space protection in South Africa. *Criminology & Criminal Justice*, 10(3), ss. 287-301.

Berndtsson, J. (2014). Realizing the Market-State -Military Transformation and Security Outsourcing in Sweden. *International Journal*, 69(4), ss. 542–558.

Berndtsson, J. & Stern, M. (2011). Private Security and the Public-Private Divide: Contested Lines of Distinction and Modes of Governance in the Stockholm-Arlanda Security Assemblage. *International Political Sociology*, 5(4), ss. 408–425.

Bradley, T. & Sedgwick, C. (2009). Policing beyond the police: a “first cut” study of private security in New Zealand. *Policing & Society*, 19(4), ss. 468–492.

Chinwokwu, E.C. (2018). An assessment of the relationship between private security companies and the police in crime prevention in Lagos Metropolis, Nigeria. *International Journal of Police Science & Management*, 20(1), ss. 80–93.

Frogner, L., Andershed, H., Lindberg, O. & Johansson, M. (2013). Directed Patrol for Preventing City Centre Street Violence in Sweden — A Hot Spot Policing Intervention. *European Journal on Criminal Policy & Research*, 19(4), ss. 333–350.

Gerasimoski, S. (2013). Crime Prevention through Public-Private Cooperation within the Security System of Republic of Macedonia. *Varstvoslovje: Journal of Criminal Justice & Security*, 15(2), ss. 294–308.

Joh, E.E. (2006). The Forgotten Threat: Private Policing and the State. *Indiana Journal of Global Legal Studies*, 13(2), ss. 357–390.

Johnston, L. (2003). From 'pluralisation' to 'the police extended family': discourses on the governance of community policing in Britain. *International Journal of the Sociology of Law*, 31(3), ss. 185–204.

Kammersgaard, T. (2021). Private security guards policing public space: using soft power in place of legal authority. *Policing & Society*, 31(2), ss. 117–130.

Kole, J. (2017). Peace officers and private security. *SA Crime Quarterly*, (61), ss. 19–29.

Larsson, S. & Svensson, M. (2010). Compliance or Obscurity? Online Anonymity as a Consequence of Fighting Unauthorised File-sharing. *Policy & Internet*, 2(4), ss. 77–105.

Leloup, P. (2019). A historical perspective on crime control and private security: a Belgian case study. *Policing & Society*, 29(5), ss. 551–565.

Loader, I. (2000). Plural Policing and Democratic Governance. *Social & Legal Studies*, 9(3), ss. 323–346.

Löfstrand, C.H., Loftus, B. & Loader, I. (2018). Private security as moral drama: a tale of two scandals. *Policing and Society*, 28(8), ss. 968–984.

Löfstrand, C.H. (2019). Marketization in a state-centred policing context: The case of Sweden. *European Journal of Criminology*, 00(0), ss. 1–19.

Meehan, B. & Benson, B.L. (2017). Does private security affect crime?: a test using state regulations as instruments. *Applied Economics*, 49(48), ss. 4911–4924.

- Mulone, M. (2016). The Politics of Private Policing: No Force and No Legitimacy? *Sociology of Crime, Law & Deviance*, 21, ss. 277–293.
- Nalla, M.K. & Gurinskaya, A. (2020). Private Police and Security Governance: Mapping Emerging Trends and Future Directions. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 36(1), ss. 101–109.
- Newburn, T. (2001). The Commodification of Policing: Security Networks in the Late Modern City. *Urban Studies*, 38(5-6), ss. 829–848.
- Nøkleberg, M. (2020). The public-private divide revisited: questioning the middle ground of hybridity in policing. *Policing & Society*, 30(6), ss. 601–617.
- Omotoso, O. & Aderinto, A.A. (2012). Assessing the Performance of Corporate Private Security Organizations in Crime Prevention in Lagos State, Nigeria. *Journal of Physical Security*, 6(1), ss. 73–90.
- Paek, S.Y., Nalla, M.K. & Lee, J. (2019). Perception of police legitimacy among private security officers. *Security Journal*, 32(3), ss. 287–305.
- Puck, L. (2017). Uneasy Partners Against Crime: The Ambivalent Relationship Between the Police and the Private Security Industry in Mexico. *Latin American Politics and Society*, 59(1), ss. 74–95.
- Santonen, T. & Paasonen, J. (2017). Evaluating the adequacy of private security industry regulation in Finland. *Security Journal*, 30(2), ss. 585–604.
- Shearing, C. & Stenning, P. (1981). Modern Private Security: Its Growth and Implications. *Crime and Justice*, 3(1), ss. 193–245.
- Shearing, C. & Stenning, P. (2020). Global Developments in Policing Provision in the 21st Century. *Oxford Research Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*, ss. 1-21.
- Skolnick, J.H. & Bayley, D.H. (1988). Theme and Variation in Community Policing. *Crime and Justice*, 10, ss. 1–37.
- Solar, C. (2018). Non-State Security in Chile. *Peace Review*, 30(2), ss. 238–245.

Svenonius, O. (2012). The Stockholm Security Project: Plural policing, security and surveillance. *Information Polity: The International Journal of Government & Democracy in the Information Age*, 17(1), ss. 35–43.

Thomassen, G. & Bjørgo, T. (2006). A Letter from Norway: Contemporary Trends in Norwegian Policing. *Crime Prevention & Community Safety*, 8(1), ss. 61–64.

Trevaskes, S. (2007). The Private/Public Security Nexus in China. *Social Justice*, 34(3/4), ss. 38–55.

Yoshida, N. (1999). The Taming of the Japanese Private Security Industry. *Policing & Society*, 9(3), ss. 241-261.

9.3 Myndighetsföreskrifter

Justitiedepartementet (1974). *Förslag till lag om bevakningsföretag* (Regeringens proposition 1974:39). Stockholm: Regeringskansliet.

Justitiedepartementet (1980). *Om ordningsvakter och bevakningsföretag* (Regeringens proposition 1979/80:122). Stockholm: Regeringskansliet.

Justitiedepartementet (1988). *Om ändring i lagen (1974:191) om bevakningsföretag m.m.* (Regeringens proposition 1988/89:63). Stockholm: Regeringskansliet.

Justitiedepartementet (2005). *Ändrade regler om auktorisation av bevakningsföretag* (Regeringens proposition 2005/06:136). Stockholm: Regeringskansliet.

Ordningsvaktsutredningen (1978). *Ordningsvakter: Betänkande av ordningsvaktsutredningen* (SOU 1978:33). Stockholm: Justitiedepartementet.

PMFS 2017:10. *Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om bevakningsföretag och bevakningspersonal*. Stockholm: Polismyndigheten.

PMFS 2017:12. *Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om ordningsvakter*. Stockholm. Polismyndigheten.

RPSFS 2012:18. *Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till lagen (1974:191) och förordningen (1989:149) om bevakningsföretag*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.

SFS 1973:558. *Lag om tillfälligt omhändertagande*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1974:191. *Lag (1974:191) om bevakningsföretag*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1975:667. *Lag (1975:667) om ändring i brottsbalken*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1976:511. *Lag (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m.* Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1980:578. *Lag (1980:578) om ordningsvakter*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1980:589. *Ordningstvåksförordning (1980:589)*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1984:387. *Polislag (1984:387)*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1993:1617. *Ordningstvg (1993:1617)*. Stockholm: Justitiedepartementet.

9.4 *Rapporter*

Brottsförebyggande rådet (2020). *Utvärdering av ordningstvåks: Enligt LOV 3§ i Gamlestaden* Göteborg.

https://www.bra.se/download/18.7d27ebd916ea64de53065311/1591974671903/20_0324_Utv%C3%A4rdering_av_LOV_%C2%A73_i_Gamlestaden_G%C3%B6teborg.pdf

Confederation of European Security Services (2013). *Private Security Services in Europe: CoESS facts and figures 2013*.

Polismyndigheten (2019). *Hur Polismyndigheten tillsammans med 8 300 ordningstvåks gör hela Sverige tryggt och säkert* (Rapport A220.423/2019). <https://www.bya.se/uploads/docs/albums/Okategoriserat/610214764noa-rapport-ov.pdf>

Polismyndigheten (2021). *Polisregion Syd 3 § LOV-förteckning*. Hämtad från: <https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningstvåks/arbets-som-ordningstvåks/paragraf-3-platser/>

Securitas (2020). *Securitas: Värderingar och Etik*. https://www.securitas.com/globalassets/com/files/sustainability-files/a4_se_securitas_values_and_ethics-code_2020_web.pdf

Thelin, K. (2016). *Med polisen i centrum – varför polisreformen kommer att slå fel och vad vi borde göra i stället*.
https://timbro.se/app/uploads/2016/02/med_polisen_i_centrum.pdf

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Åkerlund, D. (2017). *Guide till akademiskt skrivande. Om att skriva rapporter, uppsatser och självständiga arbeten på universitet och högskolor*. 2. Uppl., Karlstad: Karlstads universitet. <https://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1138556/FULLTEXT01.pdf>

9.5 Elektroniska källor

Avarn (u.å.). *Om oss*. <https://www.avarnsecurity.se/om-oss/> [2021-05-08]

Jerkert, J. (u.å.). *peer review*. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/peer-review> [2021-04-27]

Lind, A. (2017). *Vilka källor ska jag använda mig av?* Luleå: Luleå tekniska universitet. <https://www.ltu.se/ltu/lib/Soka/Soktips/Vilka-kallor-ska-jag-anvanda-mig-av> [2021-05-06]

Lunds universitet (2021). *Psykologi - en ämnesguide: Ämnesresurser*. Lund: Lunds universitet. <https://libguides.lub.lu.se/psykologi/resurser> [2021-04-27]

Polisen (2019). *Uppdrag och mål*. <https://polisen.se/om-polisen/uppdrag-och-mal/> [2021-05-14]

Polisen (2020a). *Ordningsvakter*. <https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/> [2021-05-27]

Polisen (2020b). *Polisens grundutbildning för ordningsvakter*. <https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/ordningsvakt-utbildning/grundutbildning-for-ordningsvakter/> [2021-04-22]

Polisen (2020c). *Utbildning för ordningsvakter*. <https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/ordningsvakt-utbildning/> [2021-04-22]

Polistidningen (2007). POLISIÄRA BEFOGENHETER PÅ GLID, 13 december. <https://polistidningen.se/2007/12/13/polisiara-befogenheter-pa-glid/> [2021-04-27]

Securitas (u.å.). *Våra värderingar*. <https://www.securitas.com/sv/om-oss/vara-varderingar/> [2021-04-16]

University of Toronto (u.å.). Are books peer reviewed? Toronto: University of Toronto. <https://onsearch.library.utoronto.ca/faq/are-books-peer-reviewed#:~:text=%22Peer%20review%22%20is%20the%20editorial,be%20good%20scholarly%20sources%2C%20though> [2021-05-06]

Yousuf, E. (2019). Polisfacket sågar vakttrenden: "Kan inte ersätta poliser". *Göteborgs-Posten*, 30 november. <https://www.gp.se/nyheter/sverige/polisfacket-s%C3%A5gar-vakttrenden-kan-inte-ers%C3%A4tta-poliser-1.20796225> [2021-05-07]

10 Bilagor

10.1 Bilaga 1

2021-04-13

Information om deltagande i en undersökning om samverkan mellan polis och den privata bevakningsbranschen

Hej,

Vi heter Jonathan Rydberg, Eskil Sourander och Andy Tu och skriver just nu vår kandidatuppsats i kriminologi vid Rättssociologiska Institutionen vid Lunds universitet.

Vårt examensarbete handlar om hur poliser och bevakningspersonal upplever deras samarbete sinsemellan i det vardagliga professionella yrkeslivet. Syftet är att undersöka samverkan mellan polisen, ordningsvakter samt väktare, då den privata bevakningsbranschen får allt mer befogenheter och uppgiftsområden.

Du tillfrågas med detta informationsbrev om du vill medverka i denna undersökning.

Ditt deltagande i studien

Medverkande i undersökningen innebär en intervju som berör dina erfarenheter och åsikter i din yrkesutövning som polis, ordningsvakt och/eller väktare. Intervjun beräknas ta mellan 40-60 minuter och kommer att spelas in om inget annat önskas. Ljudinspelningen kommer att lagras enligt Vetenskapsrådets forskningsetiska principer samt gällande svensk lagstiftning. Därefter kommer intervjun att transkriberas för att sedan analyseras genom en tematisk innehållsanalys. Alla uppgifter kommer att avidentifieras och alla deltagare kommer att pseudonymiseras.

Uppgifternas som samlas in under intervjun kommer enbart att användas i examensarbetet. Uppgifterna kommer enbart vara tillgängliga för oss och inga obehöriga kommer att ta del av materialet.

Resultatet av undersökningen kommer att presenteras i en kandidatuppsats som kommer att publiceras på Lunds universitets digitala publiceringstjänst *LUP Student Papers* (Lund University Publications). Vid önskemål kan vi skicka en kopia av arbetet när det är godkänt.

Ditt deltagandet i denna intervjustudie är helt frivilligt och medverkande kan när som helst avbrytas, under eller efter intervjun utan motivering.

På grund av den rådande coronapandemin kan intervjun ske digitalt via den plattform du föredrar, förslagsvis via Zoom. Intervjuerna kan även, om du föredrar, ske fysiskt i en coronasäker miljö.

Vid intresse att delta i studien eller om du har några frågor kontakta oss på:

Mejl:

Tel:

Med vänliga hälsningar,

Jonathan Rydberg, Eskil Sourander och Andy Tu.

10.2 Bilaga 2

INTERVJUFRÅGOR TILL POLISEN (HUVUDFRÅGOR)

Inledande frågor:

- Hur länge har du arbetat som polis?
- Hur kommer det sig att du valde att bli polis?
- Vilka arbetsuppgifter har du?
- Vad är det roligaste med att vara polis?

Analyserande frågor:

- Hur ser du på förhållandet mellan privata säkerhetsföretag inom bevakningsbranschen och polisen?
 - Hur känner du kring er samarbetet mellan polisen och bevakningsbranschen?
 - Kan du ge ett exempel på en typisk situation där bevakningspersonal varit delaktiga och ni samarbetat?
 - Hur påverkar privata bevakningsföretag ditt arbete? (Följdfråga till de två ovanför)
- Hur ser du på bevakningsföretag och deras personal?
 - Komplement eller konkurrent?
- Känner du till vad väktare och ordningsvakter får för utbildning?
 - Hur ser du på deras utbildning och kompetens?
- Polismyndigheten har i en rapport från 2019 gett förslag på att ge ökade befogenheter till ordningsvakter.
 - Är det något du är medveten om?
 - Hur ser du på det?
 - Exempelvis att de skulle kunna transportera gripna personer till polisstationen, har du några tankar om detta?
- Vi undrar hur du ser på bevakningsbranschen i olika områden som:
 - trygghetsskapande
 - att de är vinstdrivande verksamheter, och
 - brottsprevention (faktiskt förhindrar brott)
 - Vi kan börja med trygghetsskapande...

- Hur anser du att allmänheten uppfattar ordningsvakter och väktare gentemot hur de uppfattar er poliser?
 - Tror du att folk i allmänhet har olika åsikter och beter sig olika gentemot er och OV eller väktare?
- Hur ser du på att OV/väktare patrullerar offentliga miljöer?
- Hur väl känner du till lagarna kring ordningsvakter och väktares befogenheter?
 - Har du någon gång reflekterat över hur lagstiftningen ser ut?

INTERVJUFRÅGOR TILL POLISEN (BACK-UP FRÅGOR)

- Finns det, enligt dig, någon skillnad på olika bevakningsföretag - stora som små, du behöver inte peka ut något visst företag, utan mer generellt?
- Ser du bevakningsföretagen som legitima? Varför/varför inte?

INTERVJUFRÅGOR TILL OV/VÄKTARE (HUVUDFRÅGOR)

Inledande frågor:

- Hur länge har du arbetat som ordningsvakt/väktare?
- Hur kommer det sig att du valde att bli ordningsvakt/väktare?
- Vilka arbetsuppgifter ingår i ditt arbete?
- Vad är det roligaste med att vara ordningsvakt/väktare?

Analyserande frågor:

- Hur ser du på förhållandet mellan privata säkerhetsföretag inom bevakningsbranschen och polisen?
 - Hur känner du kring samarbetet med polisen?
 - Kan du berätta om några typiska situationer eller händelser där polis har varit delaktiga och ni samarbetat?
- Hur tror du polisen ser på er?
 - Konkurrent eller komplement?
- Länsstyrelsen har rätt att genomföra kontroller av dig och din arbetsgivare, har du upplevt sådana kontroller?
 - Vad tycker du om den kontroll som utförs?

- Polismyndigheten har i en rapport från 2019 gett förslag på att ge ökade befogenheter till ordningsvakter.
 - Är det något du är medveten om?
 - Hur ser du på det?
 - Exempelvis att ordningsvakter skulle kunna transportera gripna personer till polisstationen.
- Hur ser du på er relation till polisen i områden som:
 - först och främst trygghetsskapande, och
 - brottsprevention?
- Märker du generellt att allmänheten behandlar er och polisen på samma eller på olika sätt?
 - Om olika eller lika, vill du utveckla mer?
- Hur upplevde du väktarutbildningen/ordningsvaktutbildningen?
 - Hur kände du att det förberedde dig inför yrket?
 - Känner du till dina befogenheter tack vare utbildningen som du har fått?
 - I utbildningen, pratade ni något om lagstiftningen?
 - Har du några reflektioner över lagstiftningen?

INTERVJUFRÅGOR TILL OV/VÄKTARE (BACK-UP FRÅGOR)

- Ser du bevakningsföretagen som legitima? Varför/varför inte?
- Vad för effekter tror du att utbredningen av den privata säkerhetsbranschen har i förhållande till polisarbetet?

10.3 Bilaga 3

Ordningsvakt och väktare													
Intervjuperson/ Yrkesroll	Utbildning	Befogenheter	Allmänheten	Teori	Tidigare förs	Trygghets	Brottsprever	Relation till	Samverkan	Skillanden	Lagen	Övrigt	Politik
OVV1													
OVV2													
OVV3													
OVV4													
V1													
V2													
V3													
OVV5													
OVV6													
OVV7													
Polis													
Intervjuperson/ Yrkesroll	Utbildning	Befogenheter	Allmänheten	Teori	Tidigare förs	Trygghets	Brottsprever	Relation till	Samverkan	Lagen	Övrigt	Gemensam	
P1													
P2													
P3													
P4													
P5													